

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt XXXII. — Wydany i rozesłany dnia 1 sierpnia 1871.

75.

Ustawa z dnia 25 lipca 1871, tycząca się zaprowadzenia nowej ustawy notaryalnej.

Zgodnie z uchwałą obu izb rady państwa widzę się spowodowanym rozporządzić co następuje:

Artykuł I.

Załączona ustawa notaryalna ma wejść w moc obowiązującą po upływie trzech miesięcy od dnia jej ogłoszenia, artykuł zaś VI niniejszej ustawy, wprowadzającej, natychmiast z dniem ogłoszenia.

Artykuł II.

Z dniem wspomnianym wszystkie ustawy i rozporządzenia, tyczące się przedmiotów tej ustawy notaryalnej, o ile przez nią zostają uregulowane, tracą moc obowiązującą, a w szczególności: ustawa notaryalna z dnia 21 maja 1855, Dz. ust. pań. Nr. 94, i z dnia 7 lutego 1858, Dz. ust. pań. Nr. 23, tudzież wydany dla królestwa Dalmacyi pod dniem 15 maja 1827 *Regolamento provvisorio per i notaj*.

W królestwie Dalmacyi jednak, pod względem wysokości kaucyi, przez notaryuszów składać się mających, postanowienia obecnie obowiązujące (Art. VII Circolare del Trib. d'Appello z dnia 23 lipca 1840) mają obowiązywać i nadal w miejsce przepisów zawartych w §. 22 tej ustawy notaryalnej.

Przepisy istniejące, tyczące się używania notaryuszów jako komisarzy sądowych a w szczególności rozdział 13 ustawy notaryalnej z dnia 21 maja 1855, względnie z 7 lutego 1858 i §§. 27—30 taryfy należności do tychże dołączonej, tudzież rozporządzenie z dnia 7 maja 1860, Dz. u. p. Nr. 120, pozostaną tymczasowo, aż do przyszłego uregulowania tego zakresu polubownego sądownictwa, w mocy obowiązującej, w taki sposób, że uchybienie powinnościom, do których notaryusz jako komisarz sądowy jest obowiązany, ma być karaniem także według postanowień X rozdziału tej ustawy i że kaucya przez notaryusza złożona może być użyta na pokrycie pretensyi do wynagrodzenia i wypłat, któreby ciążyły na notaryuszu z powodu jego czynności urzędowych, jako komisarza sądowego.

Artykuł III.

Notaryusze zamianowani już przed wejściem niniejszej ustawy w moc obowiązującą, nie będą niniejszą ustawą notaryalną dotknięci pod względem swoich posad.

Postanowienie zawarte w §. 8 niniejszej ustawy notaryalnej jest także obowiązującym dla notaryuszów zamianowanych już w królestwie Dalmacyi.

Artykuł IV.

Notaryusze, którzy na podstawie ustaw dotąd obowiązujących, łączą na prowincyi z notaryatem adwokaturę, jeżeli przy wejściu niniejszej ustawy w moc obowiązującą będą wpisani w listę adwokatów, mogą nadal bez przeszkody prowadzić adwokaturę, dopóki zostawać będą w tej samej siedzibie urzędowej.

Upoważnienie istniejących notaryuszów wekslowych utrzymuje się w swej mocy. Podobnież ustawa niniejsza nie zaprowadza żadnej zmiany pod względem posady notaryusza giełdowego w Tryeście, ani też w obowiązujących szczegółowych przepisach, dotyczących się jego czynności urzędowych.

Artykuł V.

Ci, którzy objęli już adwokaturę nim ustawa niniejsza obowiązywać zaczęła, jakoteż praktykanci notaryalni, którzy w tym czasie złożyli już egzamin notaryalny, mogą także być mianowani notaryuszami po wejściu tej ustawy w moc obowiązującą. Podobnież praktykanci notaryalni którzy w tym czasie mogą już być przypuszczonemi do złożenia egzaminu notaryalnego, będą mianowani notaryuszami także po wejściu ustawy notaryalnej w moc obowiązującą, jeżeli w przeciągu trzech lat od czasu, w którym ustawa niniejsza obowiązywać zaczęła, złożą egzamin notaryalny.

Artykuł VI.

Upoważnia się ministra sprawiedliwości na lat trzy od wejścia tej ustawy w moc obowiązującą, do mianowania notaryuszami w miarę potrzeby, jeżeli uczyniono zadość innym warunkom prawnym (§. 6, ustawy notaryalnej), kandydatów, którzy udowodnią, że odbyli praktykę czteroletnią w służbie sądowej, chociażby nie mogli wykazać dwuletniej praktyki u notaryusza (§. 6. lit. *d*); ale to tylko w tym razie, jeżeli o miejsce notaryusza, obsadzić się mające, nie ubiega się żaden kandydat, czyniący zadość wszelkim warunkom prawnym, i do odnośnej posady ukwalifikowany.

Artykuł VII.

Co do składu i wyznaczenia siedziby urzędowej izbom notaryalnym, do których, gdy ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą, należy taka ilość posad notaryalnych, jaka według tejże jest dostateczną do utworzenia izby, wejście tej ustawy w życie żadnej na teraz nie zaprowadzi zmiany. Znajdujące się w tych okręgach izby notaryalne mają prowadzić dalej czynności i oraz poczynić natychmiast potrzebne przygotowania do nowego obsadzenia izby stósownie do ustawy.

Izby notaryalne nie znajdujące się w tych okolicznościach, winny wstrzymać w pomienionym czasie swoje czynności i odstąpić prowadzenie spraw sądowi pierwszej instancyi (§. 125 ust. not.).

Artykuł VIII.

W królestwie Dalmacyi akta po zmarłych notaryuszach i po tych którzy wystąpili z urzędu, przechowywane w sądach powiatowych, mają być odstąpione sądowi pierwszej instancyi odnośnego okręgu, dla zachowania ich w archiwum. Oddanie ma być publicznie ogłoszone.

Ustawa niniejsza nie narusza nabytych przed wejściem tej ustawy notaryalnej praw, do poboru części należności notaryalnych przez inne osoby, prócz tych, które takowa wyznacza.

Artykuł IX.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się ministrowi sprawiedliwości.

Ischl, dnia 25 lipca 1871.

Franciszek Józef r. w.

Hohenwart r. w.

Habietinek r. w.

Ustawa notaryalna.

Rozdział I.

Zakres działania notaryuszków.

§. 1. Notaryusze są przez państwo ustanowieni i publicznie uwierzytelnieni do sporządzania i wystawiania na zasadzie tej ustawy dokumentów publicznych, dotyczących się deklaracji prawnych i czynności prawnych, jakoteż faktów, z których mogą być wyprowadzone prawa, a następnie do zachowywania dokumentów poruczonych im przez strony i do przyjmowania pieniędzy i papierów publicznych dla wydania ich trzecim osobom lub złożenia u władz.

§. 2. Dokumenta notaryalne przez notaryuszków sporządzane (akta notaryalne, protokoły notaryalne i poświadczenia notaryalne), jakoteż pisma na zasadzie tej ustawy wydane, jeżeli przy ich sporządzeniu i wystawianiu zachowano wszystkie formalności, które jako istotne przepisano, są dokumentami publicznymi.

§. 3. Akta notaryalne, w których stwierdzonym jest dług w pieniądzu lub innych takowe zastępujących przedmiotach a w których osoba uprawnionego, jakoteż obowiązowanego, tytuł prawny, przedmiot i czas uiszczenia dokładnie są oznaczone, mają moc wykonawczą tak, jak ugody przed sądem zawarte, jeżeli oraz obowiązany przyzwolił w dokumencie, aby tenże pod względem uznanego długu był zaraz wykonalnym.

Jeżeli moc obowiązująca zależy od dopełnienia jakiego warunku lub nadejścia pewnej chwili, oznaczonej nie sposobem kalendarzowym, potrzebnem jest do wykonalności, aby także dopełnienie warunku lub nadejścia czasu było udowodnione dokumentem publicznym.

Pełnomocnictwa, na podstawie których akt notaryalny ma być wystawiony, jeżeli nie są już dokumentami publicznymi, powinny być sądownie lub notaryalnie uwierzytelnione a wtedy dopiero mogą zapewnić aktowi wykonalność.

§. 4. Jeżeli kto chce na drodze sądowo cywilnej zaprzeczyć aktowi notaryalnemu mocy wykonawczej, winien wnieść skargę do sądu, do którego to według ustaw procesowych należy.

W razie wniesienia takiej skargi należy na żądanie powoda zarządzić tymczasowe zawieszenie wykonania, jeżeli przez oględziny sądowe lub udowodniające dokumenta zostanie stwierdzonem, że akt notaryalny sporządzony lub wystawiony został z uchybieniem

tym przepisom, od zachowania których zależy stosownie do niniejszej ustawy moc aktu jako dokumentu publicznego lub jego wykonalność.

§. 5. Oprócz działalności urzędowej wyszczególnionej w §. 1 pozwala się także notaryuszom sporządzać na mocy swego powołania, na żądanie stron, podania w sprawach nie spornych do jakichkolwiek władz i wystawiać dokumenta prywatne.

Notaryusze obowiązani są tak jak wszyscy inni rzecznicy załatwiać takie sprawy uczciwie, dokładnie, pilnie i stosownie do obowiązujących ustaw; odmawiać wszelkiego udziału w sprawach zakazanych, podejrzanych lub zmyślonych dla pozorów i są odpowiedzialni stronom za każdą szkodę z własnej winy zrzadzoną.

Wszelkie podania, przez notaryuszów sporządzone, powinny być przez nich podpisane.

Wynagrodzenie należące się im za układanie podań, w braku ugody, obliczane będzie według przepisów prawnych o umowach usług.

Do wymiaru wynagrodzenia za układanie dokumentów prywatnych stosowany będzie rozdział XI niniejszej ustawy notaryalnej z wyjątkami tamże wyszczególnionymi.

Nadzór i władzę porządkowo karną nad notaryuszami wykonywać będą, także pod względem tych czynności władze w rozdziale X wyszczególnione, według przepisów tamże zamieszczonych.

Rozdział II.

O nadawaniu urzędu notaryusza i ustawianiu jego urzędowania.

§. 6. Kandydat chcący otrzymać posadę notaryusza powinien udowodnić:

- a) że posiada prawo swojszczyzny w jednej z gmin tych królestw i krajów, że ma lat dwadzieścia cztery skończonych, że jest nieskazitelnego życia i posiada prawo wolnego zarządu swoim majątkiem;
- b) że ukończył nauki prawnicze i polityczne i złożył przepisane egzamina teoretyczne lub uzyskał stopień doktora praw;
- c) że złożył z dobrym skutkiem egzamin notaryalny, adwokacki lub sędziowski i
- d) że poświęcał się praktycznej służbie sądowej przez lat cztery, a z tych najmniej dwa lata spędził na praktyce u notaryusza, resztę zaś czasu praktykował w sądzie, u adwokata lub w prokuratury skarbowej;
- e) że posiada potrzebną znajomość języków krajowych tego miejsca w którym chce być zamianowanym.

O ile osądzenie sądowo karne pociąga za sobą niezdolność do uzyskania posady notaryusza, postanawiają ustawy karne powszechne.

Od warunku przytoczonego pod lit. d) może uwolnić minister sprawiedliwości, jeżeli o posadę obsadzić się mającą nie ubiega się nikt, co by czynił zadość i temu warunkowi.

§. 7. Wykonywanie adwokatury lub sprawowanie płatnego urzędu publicznego, z wyjątkiem urzędu nauczycielskiego, nie może być połączone z urzędem notaryusza.

Nadto zabronionymi są notaryuszowi wszelkie czynności, które same przez się lub których dalsze pełnienie nie da się pogodzić z powagą i godnością stanu, lub które mogłyby zachwiać zaufanie w jego bezstronność i w wiarygodność dokumentów od niego wychodzących.

§. 8. Działalność urzędowa notaryusza rozciąga się na cały okrąg sądu pierwszej instancyi, dla którego jest zamianowanym.

W miarę potrzeby notaryusz może być zobowiązany, aby peryodycznie udawał się na sesyą urzędową po za obręb swojej siedziby.

§. 9. Ilość posad notaryalnych w okręgu każdego trybunału pierwszej instancyi, jakoteż siedziby urzędowe notaryuszów w tym okręgu, wyznaczone będą rozporządzeniem ministerstwa sprawiedliwości.

Co do pomnożenia lub zmniejszenia ilości posad notaryalnych w okręgu, jakoteż co do przeniesienia siedziby urzędowej w inne miejsce i co do zarządzeń tyczących się połączenia z posadą notaryalną obowiązku odbywania sesyi urzędowych, należy zasięgnąć poprzednio opinii izby notaryalnej.

§. 10. Mianowanie notaryuszów należy do ministra sprawiedliwości.

W celu obsadzenia należy zwyczajnie rozpiąć konkurs, który może być także rozciągniętym na posady notaryalne opróżnione w skutek przeniesienia notaryusza gdzieindziej. Rozpisanie i ogłoszenie konkursu należy do tej izby notaryalnej, w której okręgu znajduje się posada obsadzić się mająca.

Tylko w razie bardzo ważnych powodów posada notaryusza może być obsadzona na wniosek izby notaryalnej bez poprzedniego rozpisania konkursu.

§. 11. Podania kompetentów, opatrzone w należyte dowody, powinny być wystosowane do izby notaryalnej; kandydaci ze stanu notaryuszów z innego okręgu, winni przedłożyć je za pośrednictwem izby notaryalnej której podlegają, kandydaci zaś ze stanu adwokackiego, za pośrednictwem izby adwokackiej.

Izba notaryalna robi przedstawienie na posadę i przesyła je do trybunału pierwszej instancyi w którego okręgu znajduje się posada obsadzić się mająca.

Trybunał ten przedkłada przedstawienie wraz ze swoją opinią sądowi krajowemu wyższemu, który następnie posyła je wraz ze swoją opinią do ministra sprawiedliwości.

§. 12. Jeżeli w okręgu siedziby notaryusza jest w używaniu kilka języków, sąd krajowy wyższy winien zamianowanemu notaryuszowi udzielić potwierdzenie, w którym z tych języków, stosownie do złożonych przy zamianowaniu dowodów, akta notaryalne sporządzać jest powołany.

Jeżeli w kraju, w którym znajduje się siedziba notaryusza, kilka języków jest w używaniu, sąd krajowy wyższy może nadać notaryuszowi upoważnienie do sporządzania dokumentów notaryalnych we wszystkich tych językach, każdego czasu, jak tylko udowodni znajomość tych języków. Sąd krajowy wyższy może także napowrót odebrać notaryuszowi to upoważnienie, gdyby przy sporządzaniu dokumentów notaryalnych popełniał błędy, dowodzące iż nie posiada dostatecznej znajomości tych języków.

§. 13. Nowo zamianowany notaryusz obowiązany jest przed przysięgą złożyć przepisaną kaucyę stosownie do postanowienia następnego rozdziału i postarać się o zatwierdzenie pieczęci, której będzie używał do swoich czynności.

Pieczęć urzędową zatwierdza izba notaryusza w porozumieniu z prokuratorem państwa po przedłożeniu przez notaryusza rysunku pieczęci.

Pieczęć urzędowa powinna mieć w sobie: orła austriackiego, imię i nazwisko notaryusza, tytuł jego: „c. k. notaryusz“, tudzież nazwisko kraju i jego siedziby urzędowej. Tytuł notaryusza, tudzież nazwisko kraju i siedziby urzędowej powinny być wypisane w tym języku, który jest zwykłym językiem krajowym w okręgu notaryusza, jeżeli zaś w tymże jest w używaniu więcej niż jeden język krajowy, we wszystkich tych językach.

§. 14. Notaryusz uzyskawszy przyjęcie kaucyi i pieczęci może przy wykazaniu się w tym względzie prosić sądu krajowego wyższego o przypuszczenie go do przysięgi, przedkładając zarazem odpowiednią ilość odcisków pieczęci i egzemplarzy swego podpisu, zawierającego prócz nazwiska i imienia, tytuł jego, jako e. k. notaryusza.

§. 15. Przysięgę składa się w sądzie krajowym wyższym, lub w trybunale pierwszej instancyi przez tamten wydelegowanym według następującej formuły:

„Przysięgam być Cesarzowi wiernym i posłusznym, ustawy zasadnicze państwa niezlomnie zachowywać a urząd mój jako e. k. notaryusz pełnić dokładnie i sumiennie, jak to w ustawach jest przepisaniem; tak mi Panie Boże dopomóż!“

§. 16. Po złożeniu przysięgi notaryusz otrzyma od sądu krajowego wyższego dekret, na mocy którego może rozpocząć swoje urządowanie. Dzień złożenia przysięgi będzie ogłoszony w gazecie urzędowej krajowej, a osobno jeszcze będzie oznajmiony izbie notaryalnej, prokuratorowi państwa mającemu siedzibę tam gdzie ona, i wszystkim sądom pierwszej instancyi, znajdującym się w okręgu trybunału, dla którego notaryusz jest zamianowany, przyczem władzom tym ma się przesłać po jednym egzemplarzu ze złożonych odcisków pieczęci i podpisów.

§. 17. Jeżeli notaryusz zostaje przeniesiony w inne miejsce, nie ma potrzeby aby powtórnie składał przysięgę, obowiązany jest tylko postarać się w izbie notaryalnej o zatwierdzenie swojej nowej pieczęci i o uzupełnienie kaucyi, jeżeli tego potrzeba (§. 22).

Jeżeli zostaje przeniesiony do okręgu innej izby notaryalnej, natenczas i kaucya już złożona, będzie przeniesiona do trybunału znajdującego się w siedzibie tej ostatniej izby.

Jest obowiązkiem notaryusza, podać prośbę do sądu krajowego wyższego, z zachowaniem przepisów §. 14, o wyznaczenie dnia, w którym może wystąpić z swego dotychczasowego urzędu i objąć nowy. Sąd krajowy wyższy poleci ogłoszenie tego dnia stosownie do przepisów §. 16. Jeżeli nastąpiło przeniesienie do okręgu innego sądu krajowego wyższego, natenczas sąd krajowy wyższy dotychczasowej siedziby winien w tym względzie porozumieć się z sądem krajowym wyższym, do którego okręgu notaryusz został przeniesiony.

§. 18. Każdy notaryusz nowo zamianowany lub do innej siedziby urzędowej przeniesiony, obowiązany jest w przeciągu trzech miesięcy od dnia doręczenia dekretu nominacyi lub przeniesienia, albo w przeciągu terminu na jego prośbę przez sąd krajowy wyższy przedłużonego, uczynić zadość przepisom prawnym, i otworzyć biuro w swojej siedzibie urzędowej, w przeciwnym bowiem razie tak będzie uważany, jakby się zrzekał otrzymanej posady.

O nastąpieniu tej wynikłości prawnej orzeka sąd krajowy wyższy po wysłuchaniu nadprokuratora państwa, bez dalszego traktowania, z zastrzeżeniem odwołania się do najwyższego trybunału kasacyjnego, i po zajęciu prawomocności donosi o tem ministrowi sprawiedliwości. Izba notaryalna winna przesłać sądowi krajowemu wyższemu potrzebne w tym względzie uwiadomienie.

§. 19. Urzędowanie notaryusza ustaje:

- a) w skutku zrzeczenia się przyjętego przez ministra sprawiedliwości;
- b) przez przejście do adwokatury albo objęcie urzędu publicznego, który według §. 7, ustęp. 1, nie da się pogodzić z notaryatem;
- c) przez utratę prawa swojszczyzny w tych królestwach i krajach;
- d) przez utratę prawa wolnego zarządu swoim majątkiem (§. 6. lit. a);

- e) w skutku nieuzupełnienia kaucyi zmniejszonej w wypadku przewidzianym w §. 27;
- f) w wypadkach wspomnianych w powszechnych ustawach karnych, w skutku wyroku sądowno karnego;
- g) z powodu trwałej niezdolności do prowadzenia notaryatu w skutek ułomności cielesnych lub umysłowych (§. 169);
- h) gdyby w drodze porządkowo karnej był skazany na utratę urzędu.

W wypadkach przytoczonych pod lit. b) do f) sąd krajowy wyższy, któremu należy przesłać uwiadomienie, wysłuchawszy izbę notaryalną i nadprokuratora państwa, ma orzec oddalenie notaryusza od urzędu bez dalszego traktowania, z zastrzeżeniem odwołania się do najwyższego trybunału kasacyjnego. Wniesienie rekursu nie ma skutku odwołczego.

Postępowanie przy uwalnianiu od urzędu z powodu niezdolności (lit. g) i przy usuwaniu notaryusza w drodze porządkowo karnej (lit. h) jest uregulowane w rozdziale X.

Jak tylko będzie stanowczo pewnem, że notaryusz ustępuje z urzędu, należy donieść o tem ministrowi sprawiedliwości, jakoteż zawiadomić izbę notaryalną, prokuratora państwa, i wszystkie władze sądowe tego okręgu, dla którego notaryusz był zamianowanym.

§. 20. Każdy notaryusz, zrzekający się dobrowolnie swego urzędu, lub przeniesiony na inny urząd, obowiązany jest sprawować swój urząd dotychczasowy dopóty, aż sąd krajowy wyższy wyrzeczy jego uwolnienie. Przeniesienie z urzędu miejsca mieć nie może.

§. 21. W wypadkach, w których stósownie do postanowienia ustawy niniejszej izba notaryalna ma rozstrzygać w porozumieniu z prokuratorem państwa (§§. 13, 24, 26, 27, 28, 41, 169), jeżeliby pomiędzy nią a prokuratorem państwa zachodziła różność zdań, izba winna przedłożyć sprawę sądowi krajowemu wyższemu do rozstrzygnięcia.

Rozdział III.

Kaucye notaryuszów.

§. 22. Kaucyę wyznacza się stósownie do tego gdzie jest siedziba notaryusza; w stołecznem mieście Wiedniu wynosi ona 8.000 złr., w miastach mających nie mniej niż 30.000 mieszkańców, 5.000 złr., w innych miastach, w których znajduje się siedziba trybunału pierwszej instancyi, 2.000 złr., we wszystkich innych miejscach 1 000 złr.

§. 23. Kaucyę należy złożyć w gotowiznie albo w takich papierach publicznych, które według postanowień prawnych mogą być użyte na fundusz sierociński, lub też w hipotece pupilarnie zabezpieczonej.

Sumę w gotowiznie i papiery publiczne jakoteż dokumenta hipoteczne, winien złożyć notaryusz z oświadczeniem iż je na kaucyę przeznaczą, w trybunale pierwszej instancyi, w którego siedzibie znajduje się izba notaryalna.

§. 24. Kaucyę sprawdza izba notaryalna w porozumieniu z prokuratorem państwa, znajdującym się w jej siedzibie. Papiery mające kurs na giełdzie będą obliczone według kursu z dnia powszedniego przed złożeniem kaucyi, ale nigdy nad wartość nominalną.

Jeżeli się pokaże, iż kaucya odpowiada warunkom ustawy, izba notaryalna winna wydać notaryuszowi potwierdzenie w tym względzie a oraz zawiadomić o tem sąd pierwszej

instancyi, aby położyć ostrzeżenie na złożonych obligacyach długu państwa jeżeli to jest potrzebnem.

§. 25. Kaucya służy za rękojmię wszelkim pretensjom do wynagrodzenia i wypłat, jakie z tytułu urzędowania notaryusza powstać mogą.

W razie innych żądań kaucya może być wzięta w zastaw lub pociągnięta do egzekucyi jedynie bez uszczerbku prawa pierwszeństwa pretensyi w poprzednim ustępie wspomnianych, i zaspokojenie takich żądań z kaucyi może nastąpić tylko po poprzedniczem przeprowadzeniu postępowania według §§. 29 i 30.

§. 26. Izba notaryalna i prokurator państwa znajdujący się w siedzibie tejże winni czuwać nad tem, aby kaucye notaryuszów w okręgu tejże izby były zachowywane bez uszczuplenia.

Jak tylko izba notaryalna dowie się, że kaucya jednego z notaryuszów została, lub wkrótce ma być uszczuploną, winna w porozumieniu z prokuratorem państwa wyznaczyć notaryuszowi termin, w którym tenże obowiązany jest, stosownie do rodzaju wypadku, albo złożyć nową kaucyą, albo uszczuploną uzupełnić, albo przez zaspokojenie zaległego długu zapobiedz uszczupleniu kaucyi.

W razie prowadzenia egzekucyi na kaucyą, sądy obowiązane są donieść niezwłocznie o tem izbie notaryalnej.

§. 27. Jeżeli w jednym z wypadków powyższego paragrafu okaże się potrzebnem tymczasowe zawieszenie notaryusza, izba notaryalna ma uczynić stosowne przedstawienie (§. 165).

Jeżeli nastąpiło już uszczuplenie kaucyi, a notaryusz w terminie wyznaczonym (§. 26) nie wykaże się, że kaucyę uzupełnił, lub nową złożył, izba notaryalna obowiązana jest przesłuchać natychmiast notaryusza w tym względzie. Jeżeli notaryusz poda dostateczne powody zwłoki, można w porozumieniu z prokuratorem państwa przedłużyć nieco termin. W przeciwnym zaś razie, jakoteż gdyby termin przedłużony minął bezskutecznie, izba winna uczynić wniosek do sądu krajowego wyższego, aby ten wyrzekł, że urzędowanie notaryusza ustało (§. 19).

§. 28. Jeżeli notaryusz unurze, zostanie od urzędu usuniętym, lub utraci go w skutek skazania przez sąd karny, natenczas pozwolenie do zwrotu złożonych na kaucyę pieniędzy-obligacyi i dokumentów hipotecznych, jakoteż pozwolenie do zniesienia ostrzeżenia i wymazania, może być dane właścicielowi lub jego następcy prawnemu tylko za przychyleniem się izby notaryalnej w porozumieniu z prokuratorem państwa.

§. 29. Przed udzieleniem tego zezwolenia izba notaryalna obowiązana jest wypadek ten podać do wiadomości powszechnej tak w swoim okręgu, jakoteż, jeżeli notaryusz urzędował pierwej w okręgu innej izby, także w okręgu tej ostatniej, zapomocą edyktu, trzy razy w urzędowej gazecie krajowej ogłosić się mającego, z wezwaniem, aby ci, którzy według pierwszego ustępu §. 25, na mocy swego legalnego prawa zastawu, niemają mieć pretensye, które z kaucyi zaspokojonemi być by powinny, zgłosili się do niej z takowemi w przeciągu sześciu miesięcy, w przeciwnym bowiem razie, bez względu na ich pretensye, przychylenie się do zwrotu złożonych na kaucyę pieniędzy, papierów publicznych i dokumentów hipotecznych lub do wymazania albo zniesienia ostrzeżenia, jeżeli byłoby potrzebnem, będzie po upływie tego terminu właścicielowi lub jego prawnemu następcy udzielonem.

§. 30. W sprawie wniesionych pretensyi izba notaryalna powinna przesłuchać interesowanych ustnie, a jeżeliby czyniono zarzuty, usiłować ukończyć spór sposobem zgodnym. Jeżeli strony w sporze będące nie pogodziły się, należy odesłać je na drogę prawa.

W oświadczeniu przychylenia się, według §. 28 wystawić się mającem, należy wymienić wyraźnie te pretensye z powodu których aż do wystawienia oświadczenia poszukiwano wspomnionego w §. 25 legalnego zastawu, tudzież skutek postępowania ugodnego.

Rozdział IV.

Przepisy ogólne o urzędowaniu notaryuszów.

§. 31. Notaryusz winien zająć siedzibę urzędową w miejscu wyznaczonem i oprócz w tem miejscu nie może mieć stałego lokalu do prowadzenia czynności.

Może pełnić swój urząd tylko w obrębie okręgu sądu I instancyi, dla którego jest zamianowanym, ale w obrębie tego okręgu bez względu na miejsce zamieszkania strony.

Dokument notaryalny, sporządzony przez notaryusza po za obrębem jego okręgu, nie ma mocy dokumentu publicznego.

§. 32. Nowo zamianowany notaryusz nie może sprawować swego urzędu dopóki nie złoży przepisanej przysięgi, notaryusz zaś przeniesiony w inne miejsce, dopóki nie będzie uznany za uprawnionego do objęcia swego nowego miejsca (§§. 16, 17).

Notaryusz nie może dłużej swego urzędu skutecznie sprawować, gdy mu według przepisu tej ustawy (§. 163) doręczonem będzie rozporządzenie sądowe o ustaniu jego urzędowania, lub o jego zawieszeniu.

Dokument notaryalny sporządzony whrew tym przepisom, nie ma mocy dokumentu publicznego.

§. 33. Notaryusz nie może sporządzać dokumentu notaryalnego w sprawach, w których sam jest interesowanym, jakoteż w sprawach swojej żony i osób, które są z nim w prostej linii spokrewnione, spowinowacone lub połączone przez przysposobienie, albo z którymi jest w linii pobocznej spokrewnionym aż do czwartego stopnia lub spowinowaconym do drugiego stopnia. Toż samo rozumie się, gdy w dokumencie ma być zrobionem rozporządzenie na korzyść jego własną lub jednej z osób powyższych.

Dokument notaryalny sporządzony bez uwagi na to postanowienie, nie ma mocy dokumentu publicznego.

§. 34. Notaryusz nie może przedsiębrać czynności urzędowej w sprawach zakazanych, lub takich, względem których można powziąć słuszne podejrzenie, że strony wchodzą w nie tylko dla pozorów, dla obejścia ustawy, albo na szkodę trzeciego przeciwko prawu.

Podobnież zabronionem jest notaryuszowi przedsiębrać czynność urzędową z takimi osobami, o których wie lub słusznie domyślać się może, iż z powodu małoletności lub z innej przyczyny są niezdolnymi do czynności prawnej przedsięwziąć się mającej.

§. 35. Notaryusz nie może odmawiać czynności urzędowej, gdy jest o takową proszony, z wyjątkiem wypadków powyższych §§. 33 i 34.

Z powodu odmówienia czynności urzędowej przysługuje interesowanym prawo wniesienia skargi do izby notaryalnej, w którym to celu notaryusz winien na żądanie podać im na piśmie powody swojej odmowy.

§. 36. Jeżeli notaryusz powątpiewa o uprawnieniu strony do wchodzenia w sprawę o którą idzie, czy to dla braku potrzebnego pełnomocnictwa, czy też z innych powodów, winien oświadczyć swoją wątpliwość; atoli, jeżeli strona przy tem obstaje, może sporządzić akt notaryalny, przytaczając w nim wyraźnie jakie czynił przedstawienie.

§. 37. Dopóki notaryusz nie ma na mocy tej ustawy czynić jakich doniesień ze swoich aktów, winien dochować interesowanym tajemnicy co do spraw przed nim dokonanych.

Notaryusz jest oraz obowiązany czuwać, aby jego pomocnicy dochowywali tajemnicy co do tych spraw.

§. 38. Notaryusz ręczy za to, że wszystko, co w akcie notaryalnym jest wymienione jako dokonane w jego obecności, stało się rzeczywiście w jego obecności i w sposób podany; jest on odpowiedzialnym za wszelką niedokładność, choćby tylko przez omyłkę popełnioną.

§. 39. Przez jakiegokolwiek uchybienie obowiązkom urzędowym, ustawą niniejszą przepisany, notaryusz staje się winnym kary i jest odpowiedzialny stronom za wszelką z tąd wynikłą szkodę. Wynagrodzenie szkody nie znosi karygodności popełnionego uchybienia obowiązkom.

§. 40. W sprawie cywilnej, w której ustawy obowiązujące pozwalają notaryuszowi zastępować strony, nie może tenże występować jako pełnomocnik procesowy strony, jeżeli akt notaryalny przez niego sporządzony ma być użyty w tejże sprawie jako środek dowodowy.

§. 41. Notaryusz winien przechowywać swoją pieczęć urzędową pod zamknięciem. Jeżeliby mu zginęła, winien natychmiast donieść o tem izbie notaryalnej i prokuratorowi państwa w siedzibie tejże.

O zatwierdzenie nowej pieczęci, która powinna różnić się od zgubionej, ma postarać się w sposób wskazany w §. 13.

Z wyjątkiem tego wypadku pieczęć może być zmieniona tylko z ważnych powodów, za zezwoleniem izby notaryalnej, udzielić się mającemu w porozumieniu z prokuratorem państwa.

Postanowienie powyższego ustępu ma być także zastosowaniem gdy notaryusz chce zmienić swój podpis.

§. 42. Jeżeli notaryusz zmienia pieczęć swoją lub podpis, izba notaryalna winna o tem zawiadomić władze w §. 16 wymienione, według przepisu tego paragrafu i zarazem zrobić doniesienie do sądu krajowego wyższego.

Jeżeli działalność urzędowa notaryusza całkowicie ustaje, jeżeli tenże zostaje przeniesionym, lub jeżeli się mu pozwala zmienić pieczęć, natenczas pieczęć dotychczas używaną, jakoteż zgubioną, gdy się znajdzie, odesłać należy do archiwu notaryalnego, uczynić ją niezdolną do użycia przez zrobienie wcięcia, tak jednak, aby można było rozpoznać co zawierała, i w tym stanie przechowywać.

§. 43. Dokumenta notaryalne powinny być sporządzane w języku krajowym powszechnie w okręgu notaryusza używanym, jeżeli zaś jest tam w używaniu kilka języków, w jednym z tych języków, według życzenia stron.

Wypadki, w których sporządza się dokumenta w obcym języku, określa niniejsza ustawa.

§. 44. Dokumenta notaryalne powinny być pisane wyraźnie, bez skrótów, a miejsca próżne mają być wypełnione kreskami.

Data dokumentu notaryalnego, jakoteż inne określenia czasu, tudzież wszelkie wyszczególnienia liczb w ogólności, gdy są wymienione po raz pierwszy, mają być wypisane literami. Wyjątek stanowią: liczba dziennika podawczego, numeru domów i katastralne, liczby arkuszy ksiąg gruntowych, tudzież liczby w inwentarzach, działach dziedzictwa, obliczeniach ceny kupna i rachunkach w ogólności, jeżeli wchodzą w skład dokumentu notaryalnego. Wypadki jednak, tudzież kwoty, które według tychże jeden interesowany ma do żądania od drugiego, powinny być wypisane literami.

W razie odnoszenia się do innego dokumentu, można datę tego ostatniego i liczbę jego, gdyby miała być przytoczoną, wypisać cyframi.

§. 45. W dokumencie notaryalnym nie może być skrobanem, dopisywanem na wierzchu, lub wpisywanem pomiędzy liniami.

Jeżeli jakie słowa trzeba przekreślić, należy to uczynić tak, aby je można było przeczytać. Jeżeli zaś to zmienia treść dokumentu, należy zanotować na brzegu lub na końcu dokumentu ilość przekreślonych wyrazów i notatka ta ma być podpisana przez notaryusza, a nawet przez strony i świadków, jeżeli według postanowień tej ustawy są potrzebni do podpisu.

Jeżeli są potrzebne zmiany innego rodzaju lub dodatki, należy oznaczyć je odsyłaczem we właściwym miejscu dokumentu. Zmiany zaś i dodatki należy umieścić na brzegu lub na końcu dokumentu, a zarazem wymienić ilość przydanych słów i podpisać według przepisu powyższego ustępu.

§. 46. O ile niedokładności dokumentu notaryalnego sprzeciwiające się przepisom §§. 44 i 45 osłabiają lub niszczą jego wiarogodność całkiem lub częściowo, orzeczenie o tem w zdarzających się wypadkach zostawia się sądom.

§. 47. Dokument notaryalny powinien mieć stronicę ponumerowaną i jeżeli podlega wciągnięciu do dziennika podawczego, powinien być zaopatrzony w liczbę dziennika.

Jeżeli dokument składa się z kilku arkuszy, notaryusz powinien każdy arkusz podpisać i przy końcu swego podpisu wycisnąć swoją pieczęć urzędową.

Interesowani i świadkowie, o ile według postanowień tej ustawy są potrzebni do podpisu, winni podpisać się na końcu.

§. 48. Jeżeli dokument notaryalny składa się z kilku arkuszy, należy zeszyć je sznurkiem i ten przymocować na końcu dokumentu pieczęcią urzędową notaryusza.

W podobny sposób należy połączyć z dokumentem pełnomocnictwa i inne dodatki, jeżeli można. Jeżeli dodatki takie nie dadzą się przyszyć, należy zaopatrzyć je w znak do oznaczenia załączników używany, tudzież w liczbę dziennika którą ma dokument notaryalny.

§. 49. Przechowują się zwyczajnie pierwopisy dokumentów notaryalnych i to u tego notaryusza, który je sporządził. Strony zamiast pierwopisów dostają wypisy.

W których wypadkach pierwopis dokumentu notaryalnego ma być wydanym, określa niniejsza ustawa.

§. 50. Wyjąwszy szczególne wypadki w ustawie tej przytoczone, notaryusz nie może wydać pierwopisu dokumentu notaryalnego tylko sądowi, na zlecenie sądowe, lub izbie notaryalnej, na zlecenie tejże.

W wypadku takim notaryusz winien złożyć w aktach swoich na miejscu pierwopisu odpis wierzytelny, bez stempla, który ma być także uwierzytelniony sądownie lub przez izbę notaryalną. Gdy pierwopis napowrót nadejdzie, odpis ten powinien być przechowany wraz z nim.

Odpis ten ma być sporządzony według postanowień ustawy niniejszej, odnoszących się do wypisów (§§. 98, 99).

Dopóki pierwopis nie będzie zwrócony, notaryusz może udzielać wypisy z tego odpisu, jeżeli sąd lub izba tego nie zabronią; jest jednak obowiązany zanotować udzielanie takich wypisów tak na odpisie, znajdującym się w jego aktach, jak niemniej na pierwopisie, gdy będzie zwróconym.

§. 51. Jeżeli do sporządzenia dokumentu notaryalnego będzie przyzwanych dwóch notaryuszów, drugi notaryusz jest także odpowiedzialnym za zachowanie przepisów prawnych.

Rozprawą kieruje ten notaryusz, którego strony o to prosiły.

Przepisy dotyczące się podpisu i wyciśnięcia pieczęci urzędowej obowiązują obudwu notaryuszów.

Rozdział V.

Przepisy szczególne o urzędowaniu notaryuszów.

Oddział I.

Sporządzanie dokumentów notaryalnych dotyczących się deklaracji i czynności prawnych (akta notaryalne).

§. 52. Przy sporządzaniu aktu notaryalnego notaryusz jest obowiązany zbadać ile możności osobistą zdolność i uprawnienie każdej ze stron do załatwienia sprawy, oświecić strony o jej znaczeniu i następstwach, i przekonać się czy mają istotną i prawdziwą wolę; sporządzić pisemnie ich oświadczenie zupełnie jasno i stanowczo, i po odczytaniu aktu zapewnić się przez osobiste zapytanie stron, czy ten odpowiada ich chęci.

§. 53. Jeżeli strony chcą umieścić w akcie notaryalnym postanowienia ciemne lub dwuznaczne, które łatwo mogłyby dać powód do procesu, lub które nie miałyby żadnego prawnego skutku, albo jeżeli słusznie obawiać się można, że jakieś postanowienie zmierza do skrzywdzenia jednego z umawiających się, notaryusz winien przedłożyć stronom te wątpliwości i oświecić je stosownie. Jeżeli pomimo tego strony obstają przy takich postanowieniach, ma wprawdzie akt sporządzić, lecz powinien wspomnieć w nim wyraźnie o uczynionem przedstawieniu.

§. 54. Jeżeli ci, których jaki dokument dotyczy, lub niektórzy z nich, chcą potwierdzić notaryalnie dokument prywatny, między sobą spisany, w takim razie należy sporządzić akt notaryalny.

Dokument prywatny musi być notaryuszowi przedłożony, przez niego według przepisu §§. 34, 36, 52 i 53 zbadany i, gdy sporządzeniu aktu nie stoi na zawadzie, przez niego i świadków aktu jeżeli są potrzebni (§. 56), podpisany.

Następnie dokument ma być przyszyty według przepisów ogólnych do aktu notaryalnego, sporządzić się mającego, a osnowa jego stanowi uzupełniającą część składową tegoż.

§. 55. Notaryusz powinien sam znać strony osobiście i z nazwiska, lub też dwaj znani mu osobiście świadkowie, albo drugi przyzwany notaryusz, mają potwierdzić mu tożsamość ich osoby.

Świadkowie tożsamości mogą zostawać z tym, którego tożsamość potwierdzić mają, lub z notaryuszem, w jednym z stosunków wymienionych w §. 33, winni jednak posiadać inne przymioty uprawnionych świadków aktu.

§. 56. Potrzeba przyzwać dwóch świadków aktu:

- a) gdy ma być sporządzony akt notaryalny względem umowy dziedziczenia lub innego testamentowego rozporządzenia;
- b) gdy jedna ze stron nie umie pisać lub
- c) nie umie języka w którym akt ma być sporządzony, albo gdy jest
- d) niewidomą, głuchą lub niemą.

Zamiast dwóch świadków może być przyzwanym drugi notaryusz.

Stronom nie wzbrania się mieć świadków przy sporządzaniu aktu notaryalnego także w innych wypadkach oprócz wymienionych powyżej.

§. 57. Świadkowie aktu powinni być płci męskiej, liczyć przynajmniej dwadzieścia lat i być osobiście znanymi notaryuszowi, lub tożsamość ich powinna być sprawdzona w sposób wskazany w §. 55.

Świadkowie aktu, z wyjątkiem wypadku wspomnianego w §. 65 powinni rozumieć język, w którym akt ma być sporządzony i przynajmniej jeden z nich powinien umieć czytać i pisać.

Wyłączonymi od stawania jako świadkowie są:

- a) ci, którzy z powodu swego stanu fizycznego lub umysłowego nie mogą dawać świadectwa;
- b) urzędnicy kancelaryjni notaryusza i jego służba;
- c) te osoby, którym albo jaka korzyść jest w akcie zapewniona, albo które z jedną z osób w akcie udział mających, lub w nim uwzględnionych, albo też z notaryuszem, zostają w stosunku wspomnianym w §. 33.

§. 58. Jeżeli przyzwanie świadków aktu jest potrzebnem, powinni być obecnymi najpóźniej w tej chwili, gdy dokument ma być stronom odczytany i przez nich podpisany.

Na wyraźne żądanie stron, świadkowie mogą wprawdzie być nieobecnymi przy odczytywaniu aktu; ale w takim razie strony powinny położyć podpisy w obecności świadków i wyraźnie oświadczyć że dokument był im odczytany i że go same czytały, tudzież, że odpowiada ich chęciom; w dokumencie zaś wyraźnie wspomnieć należy, iż się to stało.

§. 59. Gdy ma być sporządzonym akt notaryalny dla niewidomego, świadkowie aktu powinni być obecni tak wtedy, gdy strony wyłuszczają postanowienia, do aktu wciągnąć się

mające, jak niemniej przy odczytywaniu całej osnowy aktu, tudzież przy zgodzeniu się na niego i podpisaniu przez strony.

W akcie należy wspomnieć wyraźnie, iż się to stało.

Toż samo tyczy się sporządzenia aktu notaryalnego dla niemego lub głuchego, a nadto zachować należy przepisy zawarte w §§. 60 i 61.

§. 60. Głuchy, który umie czytać, powinien akt odczytać sam i wyraźnie potwierdzić, że go czytał i znalazł zgodnym ze swoją wolą. Potwierdzenie to powinno znajdować się w akcie przed podpisem.

Jeżeli głuchy nie umie czytać, natenczas oprócz świadków aktu powinna się znajdować osoba, posiadająca jego zaufanie i rozumiejąca jego mowę na znaki.

Jako osoby zaufania mogą być użyte bez względu na płeć nawet takie osoby, które są z głuchym spokrewnione lub spowinowane, albo połączone z nim przez przysposobienie lub związek małżeński.

Zresztą i takie osoby zaufania powinny posiadać przymioty uprawnionych świadków aktu.

O rozumieniu mowy na znaki notaryusz winien przekonać się należycie zapomocą prób, nie mających związku z przedmiotem, do którego akt się odnosi. W dokumencie wyraźnie wspomnieć należy, iż się to stało.

§. 61. Gdy ma być sporządzonym akt notaryalny dla niemego lub głuchoniemego, umiejącego czytać i pisać, tenże powinien akt notaryalny odczytać sam i własnoręcznie na nim napisać, że go czytał i znalazł odpowiednim swojej woli.

Jeżeli nie umie czytać i pisać, przyzwać należy dwie osoby posiadające jego zaufanie i rozumiejące jego mowę na znaki.

Przepisy §. 60 w ustępach 3 i 4 mają być zastosowane i w tym także wypadku.

§. 62. Akt notaryalny wtedy tylko może być sporządzony w języku nie używanym w kraju, w którym znajduje się siedziba notaryusza, gdy strony wyraźnie tego żądają i jeżeli notaryusz jest ustanowiony dla tego języka jako tłumacz. Że ta okoliczność zachodzi, o tem w akcie wyraźnie wspomnieć należy.

W takim razie notaryusz, zbadawszy wolę stron, winien sporządzić akt w obcym języku i przyszyć do niego przekład zupełny na jeden z języków krajowych swego okręgu.

§. 63. Jeżeli jedna ze stron nie posiada języka, w którym akt ma być sporządzony, należy przyzwać do układu przysięgłego tłumacza, który winien oraz posiadać wszystkie przymioty uprawnionego świadka aktu.

Nie ma jednak potrzeby przyzywać osobnego tłumacza, jeżeli notaryusz i oraz dwaj świadkowie lub zastępujący ich miejsce drugi notaryusz, umieją język tej strony, tudzież jeżeli notaryusz kierujący układem udowodni swoją biegłość w języku, gdy idzie o język krajowy, potwierdzeniem sądu krajowego wyższego (§. 12), a gdy idzie o język obcy, tem, że jest ustanowiony jako tłumacz. W razie takim świadkowie nie mogą być wyłączeni od obecności przy odczytywaniu całej osnowy aktu i w akcie musi być wyraźnie wspomnionem, że dopełniono wszystkich warunków koniecznie potrzebnych do sporządzenia aktu bez przyzwania tłumacza.

§. 64. Jeżeli stósownie do pierwszego ustępu powyższego paragrafu potrzeba przyzwać tłumacza, natenczas notaryusz winien za jego pośrednictwem wy badać wolę strony, sporządzić według tego akt notaryalny w jednym z języków krajowych, i polecić tłumaczowi, aby go stronie przetłumaczył. Na żądanie strony akt może być przełożony na jej język i przyszyty do aktu notaryalnego.

§. 65. Jeżeli według postanowienia §. 56 potrzeba przyzwać świadków a strony chcą przyzwać świadka, nie umiającego języka albo jednej ze stron, albo tego, w którym akt ma być sporządzonym, należy przyzwać do układu tłumacza, posiadającego przymioty uprawnionego świadka aktu.

Tenże winien wyjaśnić świadkowi w obecności stron osnowę tego co ułożono, w akcie zaś należy wspomnieć wyraźnie, że się to stało.

§. 66. Akt notaryalny sporządzony z zaniedbaniem formalności i ostrożności przepisanych w §§. 54 do 65 nie ma mocy dokumentu publicznego.

§. 67. Jeżeli idzie o sporządzenie aktu notaryalnego tyczącego się umowy dziedziczenia lub innego rozporządzenia testamentowego, natenczas zachować także należy szczególne przepisy powszechnej księgi ustaw cywilnych, które są warunkiem mocy takowego rozporządzenia.

Notaryusz i przyzwani świadkowie aktu mogą także być świadkami rozporządzenia ostatniej woli, jeżeli posiadają potrzebne do tego przymioty; jeżeli zaś w razie przyzwania dwóch notaryuszów, obadwa posiadają przymioty przepisane dla świadków rozporządzenia ostatniej woli, nie ma potrzeby przyzywania trzeciego świadka.

§. 68. Każdy akt notaryalny powinien zawierać pod utratą mocy dokumentu publicznego:

- a) miejsce, tudzież rok, miesiąc i dzień w którym układ został dokonany;
- b) imię i nazwisko notaryusza, tudzież nazwisko jego siedziby a jeżeli był obcym i drugi notaryusz (§. 56, ustęp drugi), imię i nazwisko tego ostatniego;
- c) imiona i nazwiska stron, jakoteż świadków aktu i tożsamości, tudzież osób zaufania i tłumaczy jeżeli byli przyzywani;
- d) potwierdzenie, że notaryusz zna osobiście strony i świadków, albo że, i przez kogo, tożsamość tychże była mu potwierdzoną;
- e) osnowa sprawy z odwołaniem się do pełnomocnictw i innych załączników jeżeli były potrzebne;
- f) przy końcu wzmiankę, że akt był stronom odczytany lub wymienienie formalności, któremi stósownie do postanowień tej ustawy zastąpiono odczytanie, tudzież wzmiankę że strony akt przyjęły;
- g) podpisy stron, jakoteż, jeżeli stósownie do postanowień tej ustawy potrzebnem było przyzwanie świadków, osób zaufania lub tłumaczy, podpisy tychże osób.

Świadkowie tożsamości mogą położyć swoje podpisy albo na końcu dokumentu, albo po wzmiance o potwierdzeniu tożsamości.

Jeżeli strona lub świadek nie umią pisać, winni położyć znaki swej ręki i w pierwszym razie nazwisko strony ma być podpisane przez świadka lub drugiego notaryusza, w drugim zaś razie nazwisko świadka, nieumiającego pisać, przez drugiego świadka.

Jeżeli strona nie może położyć nawet znaku swej ręki, przeszkoda tego powinna być wyraźnie wspomniona i osobno przez świadków aktu potwierdzona.

- h) podpis notaryusza i odcisk jego pieczęci urzędowej, a jeżeli zachodzi wypadek wspomniany w drugim ustępie §. 56, obudwu notaryuszów.

Notaryusz winien nadto wymienić w akcie, podług podania lub własnej wiadomości, stan i miejsce zamieszkania stron, świadków aktu i tożsamości, osób zaufania i tłumaczy,

zwłaszcza wtedy, gdy to okazuje się potrzebnem do bliższego oznaczenia osoby. Niezachowanie jednak tego przepisu nie pozbawia aktu przymiotów dokumentu publicznego.

§. 69. Pełnomocnictwa i inne załączniki do aktu notaryalnego należące, mogą być złożone przez strony w oryginale lub w odpisie. Wiarogodność jednak tych dokumentów nie powiększa się przez złożenie u notaryusza, jeżeli nie były w akcie notaryalnym potwierdzone przez wystawcę.

Załączniki nie podpisane jeszcze przez strony, lub nie będące dokumentami publicznymi, powinny być podpisane przez strony, świadków aktu lub przez drugiego notaryusza jeżeli byli potrzebni. Odczytanie załączników o tyle tylko jest potrzebnem, o ile strony tego żądają.

Oddział II.

Sporządzanie rozporządzeń testamentowych, mających moc rozporządzeń testamentowych, sądowych.

§. 70. Rozporządzenia testamentowe, przed dwoma notaryuszami lub przed jednym notaryuszem i dwoma świadkami ustnie zrobione lub na piśmie przedłożone, mają być tak samo uważane, jak rozporządzenia testamentowe sądowe, jeżeli są sporządzone a względnie przyjęte z zachowaniem ogólnych przepisów o urzędowaniu notaryuszów i jeżeli przytem zachowano przepisy o sporządzaniu rozporządzeń testamentowych, zamieszczone w §§. 569, 587—592 i 594—596 powszechnej księgi ustaw cywilnych, jakoteż formalności przepisane §§. 72 i 73 ustawy niniejszej.

§. 71. Jeżeli spadkodawca, przy sporządzaniu ustnych rozporządzeń testamentowych, chce zamieścić postanowienia ciemne lub dwuznaczne, które łatwo mogłyby dać powód do procesu, lub które nie wyrażałyby skutku, przez spadkodawcę, zamierzonego, notaryusz powinien go w stósowny sposób oświecić.

Jeżeli jednak spadkodawca pomimo tego obstaje przy tych postanowieniach, notaryusz ma wprawdzie sporządzić rozporządzenie testamentowe, lecz winien w niem nadmienić wyraźnie o uczynionem przez siebie przedstawieniu.

§. 72. Jeżeli spadkodawca jest niewidomy, głuchy, niemy lub głuchoniemy, i w tym także razie zachowane być mają przepisy zamieszczone w §§. 59—61, a jeżeli nie umie języka, w skutek czego zachodzi jeden z wypadków wspomnianych w §§. 62—64, przepisy tamże podane.

§. 73. Po dokonaniu czynności urzędowej należy spisać protokół z zachowaniem postanowień §. 68.

Jeżeli strona nie może położyć ani znaku ręki, przeszkoda tego powinna być wyraźnie wspomniona i potwierdzona przez świadków aktu.

Jeżeli rozporządzenie testamentowe zostało oddane na piśmie, wolno stronie użyć własnej pieczęci do opieczętowania okładki, w której rozporządzenie testamentowe jest zawarte. Jeżeli się tak stało, należy uczynić o tem wzmiankę w protokole.

§. 74. Rozporządzenie testamentowe stósownie do §. 70 notaryuszowi na piśmie oddane, może być zwrócone oddawcy, lecz tylko na jego osobiste żądanie, lub na żądanie tego, kto się wykaże umyślnie do tego celu wystawionem, urzędownie uwierzytelnionem pełnomocnictwem. W razie zwrotu należy sporządzić akt notaryalny.

Rozporządzenie testamentowe traci przez takie zwrócenie moc rozporządzenia testamentowego sądowego.

§. 75. Przepisy §§. 70—73 mają być i wtedy stosowane, gdy strona chce odwołać rozporządzenie testamentowe, mające moc rozporządzenia testamentowego sądowego.

Jeżeli odwołane rozporządzenie testamentowe było zrobione przed notaryuszem, odwołanie powinno być zanotowane na spisany pierwotnie protokole, a jeżeli odwołanie odnosi się do rozporządzenia testamentowego oddanego notaryuszowi na piśmie, na niem samym, nie zaś tylko na okładce.

Podobną notatkę notaryusz winien zrobić wtedy, gdy sporządza akt notaryalny względem odwołania, lub gdy ma być odwołanem rozporządzenie testamentowe względem którego sporządził akt notaryalny.

Oddział III.

O poświadczaniu urzędowem faktów i deklaracji.

§. 76. Notaryusz ma prawo wystawiać stosownie do postanowienia tej ustawy poświadczenia urzędowe:

- a) zgodności odpisów z pierwopisami (widymowanie);
- b) dokładności przekładów;
- c) prawdziwości podpisów (legalizacya);
- d) czasu okazania dokumentów;
- e) życia osób;
- f) uwiadomienia o deklaracji;
- g) uchwał walnych zgromadzeń towarzystw;
- h) protestów wekslowych i eo do papierów kupieckich;
- i) innych rzeczywistych wypadków.

Poświadczeniom tym przysługuje moc dowodowa dokumentów publicznych tylko wtedy, gdy są sporządzone i udzielone z zachowaniem przepisów zamieszczonych poniżej w §§. 77 do 90 dla każdej kategorii.

a) Poświadczenie zgodności odpisów.

§. 77. Notaryusz ma prawo uwierzytelniać zgodność odpisu z oryginałem, jeżeli dokument odpisany jest ułożony w języku, który notaryusz rozumie.

Notaryusz winien porównać starannie odpis z dokumentem odpisywanym i zupełną ich zgodność uwierzytelnić na odpisie.

Jeżeli w przedłożonym dokumencie są miejsca zmienione, przekreślone, wpisane lub dopisane na brzegu, jeżeli dokument jest podarty, lub z powodu swojej zewnętrznej formy uderzająco wątpliwy, należy wspomnieć o tem w formule uwierzytelnienia.

Formuła ma także zawierać wzmiankę, czy przedłożony dokument zdawał się być oryginałem, wyciągiem lub odpisem, tudzież czy i jakim stemplem był zaopatrzony.

Zaciąganie do dziennika podawczego i złożenie pierwopisu w aktach notaryusza nie jest potrzebnem.

b) Uwierzytelnianie przekładów.

§. 78. Notaryusze, którzy są postanowieni tłumaczami z obcych języków, mają prawo poświadczać notarialnie dokładność przekładów na ten język, lub z tego języka przez nich samych dokonanych albo sprawdzonych.

Toż samo odnosi się do uwierzytelnienia przekładów z jednego języka krajowego na drugi, jeżeli notaryusz został upoważniony do wystawiania dokumentów notaryalnych w obu językach.

Poświadczenie wystawić należy na przekładzie samym, w pierwopisie i przekład połączony z przełożonym dokumentem zapomoćą nici i pieczęci urzędowej.

Zaciąganie do dziennika podawczego i złożenie pierwopisu w aktach notaryusza nie jest potrzebnem.

c) Legalizacya podpisów.

§. 79. Zapomoćą legalizacyi notaryusz poświadcza, że strona dokument w jego obecności własnoręcznie podpisała, lub znajdujący się na dokumencie podpis uznała przed nim jako swój. Jeżeli strony nie zna osobiście, potrzeba koniecznie, aby dwaj świadkowie znani mu osobiście, potwierdzili mu jej tożsamość.

Poświadczenie należy wystawić w pierwopisie na dokumencie legalizowanym, z wyraźną wzmianką, że notaryusz zna osobiście tego, o czyj podpis idzie, lub że mu jego tożsamość przez dwóch świadków, których wymienić należy, potwierdzoną została. Notaryusz o tyle tylko potrzebuje znać treść dokumentu, o ile to jest potrzebnem, aby go mógł zapisać w protokole. Za treść dokumentu, tudzież za uprawnienie wystawiającego nie jest odpowiedzialnym.

d) Poświadczenie czasu okazania dokumentów.

§. 80. Poświadczenie czasu, w którym dokument był okazany notaryuszowi, winien notaryusz wystawić w pierwopisie na tymże samym dokumencie, z wymienieniem dnia, miesiąca i roku a jeżeli potrzeba nawet godziny, w której go przedłożono.

Na żądanie, winien także, jeżeli warunki zachodzą dołączyć poświadczenie tożsamości osoby przedkładającego z zachowaniem przepisu §. 79.

e) Świadcetwa życia.

§. 81. Świadcetwa życia notaryusz może wystawiać tylko wtedy, gdy osoba, której życie ma być poświadczonem, jest mu osobiście znaną, lub gdy dwaj świadkowie potwierdzą mu jej tożsamość.

Poświadczenie, w pierwopisie wystawić się mające, powinno zawierać potwierdzenie, że strona, której życie ma być poświadczonem, przedstawiła się notaryuszowi osobiście, dzień, miesiąc i rok, a na żądanie nawet godzinę w której się to stało i wzmiankę jakim sposobem stwierdzoną została tożsamość osoby (§. 79).

§. 82. Celem wystawiania poświadczeń wymienionych w §§. 79 -- 81 notaryusz winien spisać protokół, w którym wymienione być powinny wszystkie fakta, o których poświadczenie idzie. Protokół ten powinien być podpisany przez stronę i świadków jeżeli byli przyzwani.

Jeżeli strona nie umie pisać, natenczas winna położyć znak ręki i należy przyzwać dwóch świadków, z których jeden położy nazwisko osoby mającej podpisać. Jeżeli jeden świadek nie umie pisać, natenczas drugi świadek winien potwierdzić jego znak ręki.

f) Poświadczenie uwiadomień o deklaracjach.

§. 83. Notaryusz jest uprawnionym do wystawiania poświadczeń deklaracji, które jedna strona chce zrobić drugiej, jeżeli przez tę deklarację prawne skutki osiągnąć się mają.

Gdy strona takowego zażąda, notaryusz winien spisać protokół i przytoczyć w nim dosłownie deklarację uczynić się mającą. Protokół ten powinien być podpisany przez stronę (§. 82).

Z protokołem tym notaryusz winien udać się do wskazanego przez stronę proszącą lokalu strony przeciwnej i przełożyć jej oświadczenie.

Dokonanie uwiadomienia i czas w którym się to stało, winien notaryusz zapisać protokolarnie w dalszym ciągu protokołu. Odpowiedź udzielona przez stronę przeciwną może być umieszczona w protokole tylko wtedy, gdy ta ostatnia tego zażąda, lub na to pozwoli, i na znak przyzwolenia protokół podpisze (§. 82, ustęp 2).

§. 84. Poświadczenie uwiadomienia należy wystawić w pierwopisie i doręczyć stronie proszącej, jakoteż i stronie przeciwnej jeżeli tego zażąda. Poświadczenie powinno zawierać nazwiska obu stron, dosłowną treść, dzień, miesiąc i rok a jeżeli potrzeba godzinę uwiadomienia. Odpowiedź udzielona przez stronę przeciwną wtedy tylko może być umieszczoną w poświadczeniu, jeżeli była zawarta w protokole (§. 83).

Jeżeli warunków (§. 79) dopełniono, należy także dodać poświadczenie tożsamości osoby proszącej. Z wyjątkiem tego wypadku notaryusz nie odpowiada za tożsamość strony proszącej.

§. 85. Jeżeli tej strony, której oświadczenie ma być zrobionem, nie można zastać w lokalu wskazanym, albo jeżeli wzbrania notaryuszowi przystępu lub odmawia wysłuchania, natenczas, jeżeli strona prosząca tego zażąda, notaryusz winien przesłać stronie przeciwnej pocztą, w liście poleconem, wygotowane poświadczenie, lub pismo to przedłożyć sądowi, który zarządzi doręczenie według przepisów postępowania sądowo cywilnego.

Jak się stało, wspomnieć o tem należy w protokole i w poświadczeniu, i zarazem nadmienić, co uczyniono dla zawiadomienia strony przeciwnej.

§. 86. Strona, chcąc oznajmić drugiej pewną deklaracją (§. 83), może przesłać notaryuszowi swoje żądanie listownie lub telegrafem; list lub telegram zastępuje w takim razie żądanie protokolarne i ma być przyszyty do spisać się mającego protokołu.

W poświadczeniu notaryusz winien dodać, że prośba w powyższy sposób wystósowaną do niego została.

g) Poświadczenie uchwał walnych zgromadzeń.

§. 87. Celem poświadczenia uchwał zapadłych na walnych zgromadzeniach spółek akcyjnych lub innych towarzystw, notaryusz winien spisać protokół z wymienieniem miejsca i czasu zgromadzenia i przytoczyć w nim dokładnie powzięte uchwały, jakoteż wszystko, co się w jego obecności stało na zgromadzeniu i wszelkie dane deklaracje, które mogą być ważnemi dla osądzenia czy wszystko odbyło się według prawideł.

Protokół powinien być podpisany przez tego, który przewodniczył na zgromadzeniu i przez dwóch innych członków tegoż.

O ile to warunkom odpowiada, można także zamieścić w protokole potwierdzenie tożsamości prezydującego lub innych osób na zgromadzeniu obecnych (§. 79). Jeżeli potwierdzenie takie nie zostało umieszczone, natenczas notaryusz nie odpowiada za tożsamość osób w protokole wymienionych.

Poświadczenie w pierwopisie wystawić się mające, ma ogarniać całą osnowę protokołu.

h) Poświadczenie wydarzeń rzeczywistych.

§. 88. Do poświadczenia innych wydarzeń rzeczywistych a w szczególności licytacyi, losowań lub okazania przedmiotów, notaryusz jest uprawnionym, jeżeli przez to skutki prawne mają być uzasadnione i jeżeli wydarzenie rzeczywiste miało miejsce w obecności notaryusza.

W tym celu notaryusz winien w obecności dwóch znanych mu osobiście świadków spisać protokół, zawierający dokładny opis wydarzenia, które miało miejsce w jego i obu świadków obecności, miejsce i czas tegoż, imię i nazwisko strony żądającej, i wszystkich innych osób mających udział w wydarzeniu. O ile warunków dopełniono, należy na żądanie potwierdzić w protokole tożsamość strony żądającej lub innych osób, które miały udział w wydarzeniu (§. 79).

Protokół powinien być podpisany przez dwóch świadków i stronę żądającą (§. 82, ustęp 2).

Poświadczenie w pierwopisie wystawić się mające powinno ogarniać całą osnowę protokołu.

i) Protesty wekslowe i co do papierów kupieckich.

§. 89. Przy sporządzaniu protestów wekslowych i prowadzeniu rejestru tychże notaryusz winien postępować według istniejących osobnych przepisów.

W myśl tychże samych przepisów postąpić należy gdy notaryusz jest proszony o założenie protestu we względzie papierów kupieckich, opiewających na zlecenie (art. 301 i 302 kodeksu handlowego). Sporządzone protesta należy zaciągnąć do ogólnego rejestru protestów z wymienieniem okoliczności, że nie weksel, lecz inny papier kupiecki był przedmiotem założenia protestu.

§. 90. Notaryusz, upoważniony do sporządzania aktów notaryalnych w obcym języku, może także wystawiać poświadczenia w tym języku.

Oddział IV.

Wystawianie wypisów, odpisów, wyciągów i świadectw.

§. 91. Dopóki notaryusz sam przechowuje swoje akta, on tylko ma prawo wystawiać z nich wypisy, poświadczenia i odpisy.

O ile w razie opóźnień i zastępstwa mogą w tym względzie zachodzić wyjątki, określone jest w §§. 103 i 123. Jeżeli w takim razie inny notaryusz wystawia wypis lub poświadczenie, winien przytoczyć w niem otrzymane polecenie urzędowe.

§. 92. Z aktów notaryalnych wystawiają się wypisy i wierzytelne lub proste odpisy. Że dokument jest wypisem lub tylko odpisem powinno być uwidocznione napisem na czele tegoż.

§. 93. Wypisy z aktów notaryalnych, jeżeli w akcie co innego zastrzeżonem nie było, mogą być wystawione tylko dla stron interesowanych w sporządzeniu dokumentu i dla każdej tylko raz jeden.

Osobom tym może notaryusz wydawać ponowne wypisy tylko wtedy, jeżeli interesowani w akcie na to pozwolą, albo jeżeli osoba żądająca wypisu zwróci wystawiony dawniej

wypis z powodu niedokładności, lub udowodni, że wystawiony dla niej wypis został z powodu straty umorzonym, lub jeżeli notaryusz otrzyma w tym względzie polecenie sądowe.

Polecenie takie może być wydane tylko wtedy, jeżeli proszący o to dostatecznie udowodni, że potrzebuje ponownego wypisu i jeżeli oraz nie zachodzi żadna słuszna wątpliwość.

Prośbę podać należy do sądu pierwszej instancji, w którego okręgu notaryusz ma siedzibę. Sąd zaś załatwia prośbę w drodze rezolucyi. W razie przyzwolenia należy zawiadomić o tem osoby w akcie interesowane. Przeciwno pozwoleńiu nie ma odwołania.

§. 94. O pozwoleniu interesowanych na wydanie ponownego wypisu sporządzić trzeba akt notaryalny. W tym, jakoteż w innych wypadkach drugiego ustępu §. 93 trzeba w formule uwierzytelniającej wymienić wyraźnie powód ponownego wystawienia, dodając oraz czy jest duplikatem, tryplikatem, lub jeszcze dalszem ponownem wydaniem.

§. 95. Odpisy wierzytelne aktów notaryalnych, jeżeli przy wystawieniu ich co innego nie było zastrzeżonem, mogą być także wystawiane na jednostronne żądanie i ponownie osobom w własnem imieniu interesowanym, ich zastępcom prawnym, pełnomocnikom i następcom prawnym.

Toż samo rozumie się o udzielaniu prostych odpisów tymże osobom i dozwalaniu przejrzenia.

Trzecim osobom może być dozwolone przejrzenie, jakoteż branie prostych lub wierzytelnych odpisów tylko za przychyleniem się osób interesowanych, które same mogłyby zażądać przejrzenia lub odpisu, jakoteż i wtedy, gdy wykazą, że w tej sprawie są prawnie interesowane a zarazem gdy żadna wątpliwość nie stoi pozwoleńiu na przeszkodzie. Jeżeli notaryusz z powodu takiej wątpliwości nie pozwoli przejrzenia lub wzięcia odpisu, strona może wnieść zażalenie do izby notaryalnej.

§. 96. Odpisy protokołów, rozporządzeń testamentowych, tudzież rozporządzeń testamentowych złożonych u notaryusza na piśmie, mogą być wierzytelne lub proste. Toż samo tyczy się rozporządzeń testamentowych względem których wystawiono akt notaryalny.

Dopóki jednak spadkodawca żyje, odpis można udzielić tylko jemu samemu, lub jego pełnomocnikowi, zaopatrzonemu w jego pełnomocnictwo urzędownie uwierzytelnione i do tej sprawy odnoszące się; po śmierci zaś spadkodawcy, dopiero wtedy, gdy ogłoszenie sądowe uskuteczniomem zostanie.

Dzień ogłoszenia zanotować należy na wydanym odpisie.

§. 97. Poświadczenia tego rodzaju jak wymienione w §§. 81—89 winien notaryusz wydawać nawet ponownie i wszystkim tym osobom, które wykazą iż w tej sprawie są prawnie interesowane. Osobom tym należy wydawać także na żądanie wierzytelne odpisy protokołu, z powodu poświadczenia spisanego.

W razie odmówienia takowego poświadczenia lub odpisu można wnieść zażalenie do izby notaryalnej.

§. 98. Wypisy powinny być dosłownie zgodne z pierwopisem, i czytelne, bez miejsc próżnych a główne ich części mają być napisane bez skrócenia. Nic w nich nie może być przekreślone lub skrobanem, wpisanem lub dopisanem na górze, zamieszczone jednak z należytemi formalnościami w pierwopisie zmiany, poprawki lub dodatki można bez wymieniania czem są, wpisać wprost tam, gdzie związek myśli miejsce im wskazuje.

Do osnowy aktu należy wciągnąć lub dołączyć także odpisy pełnomocnictw i innych załączników aktu w taki sposób, aby było niewątpliwem, że ogólna formuła uwierzytelnia-

jąca obejmuje także i te załączniki; jednakowoż należy wspomnieć o nich w formule uwierzytelniającej.

Jeżeli nie idzie o wygotowanie aktu notaryalnego któremu przysługuje moc wykonawcza (§. 3), załączniki mogą być na żądanie stron w wypisie pominięte. Że się to stało na żądanie strony, należy wspomnieć wyraźnie w formule uwierzytelniającej.

§. 99. Wszelki wypis powinien być przez notaryusza uwierzytelnionym. Formułę uwierzytelniającą umieścić należy na końcu wypisu. Ma ona zawierać potwierdzenie zgodności wypisu z pierwopisem w aktach notaryusza się znajdującym, wzmiankę dla kogo wypis jest przeznaczony i datę wypisu.

Notaryusz powinien go podpisać i wycisnąć na nim swoją pieczęć urzędową.

§. 100. Wypis wystawiony bez zachowania przepisów w tym oddziale zawartych nie ma mocy dokumentu publicznego.

§. 101. Wystawienie każdego wypisu, z wymienieniem osoby dla której był zrobiony i daty wystawienia, winien notaryusz zanotować na pierwopisie w jego aktach się znajdującym, albo w braku miejsca na arkuszu do niego przyszyć się mającym.

Jeżeli się wystawia wypis ponowny, należy przy pierwopisie zachować otrzymane polecenie sądowe lub wypis zwrócony, a na wypisie zwróconym należy nadto zanotować, że został zwrócony i utracił moc dokumentu publicznego.

§. 102. Jeżeli dokument notaryalny obejmuje kilka oddzielnych czynności prawnych, można wystawić interesowanymi zamiast zupełnego wypisu, wyciąg z dokumentu, tyżący się poszczególnych tych czynności prawnych.

Że wypis jest tylko wyciągiem należy to w nim uwidocznić. Wyciągowi nie przysługuje wspomniana w §. 3 moc wykonawcza.

Przy wystawianiu wyciągów należy zachować zamieszczone w tym oddziale przepisy tak, jak przy wystawianiu wypisów.

Poświadczenie istnienia aktu notaryalnego ma notaryusz wystawiać tym, którzy są uprawnieni wziąć wierzytelny odpis tegoż.

§. 103. Notaryusz obowiązany jest wystawiać wypisy, wyciągi i odpisy nie większe nad trzy arkusze, niezwłocznie a najpóźniej w przeciągu trzech dni, jeżeli zaś są większej objętości, w czasie odpowiednim.

Zażalenia z powodu zwłoki należy wnosić do izby notaryalnej, która według okoliczności ma innego notaryusza wyznaczyć do załatwienia.

Oddział V.

Przyjmowanie dokumentów w zachowanie, tudzież pieniędzy i papierów publicznych dla wydania trzecim osobom, albo dla złożenia u władz.

§. 104. Notaryusze mają prawo przyjmować w zachowanie dokumenta wszelkiego rodzaju, między niemi także i weksle.

Pieniądze gotowe, obligi publiczne i inne w obiegu będące papiery publiczne ma prawo notaryusz przyjmować na mocy swego urzędu tylko w tymczasowe zachowanie, stósownie do postanowień §§. 107 do 109.

§. 105. Przy przyjmowaniu dokumentów notaryusz winien spisać protokół, w którym ma być wymienione miejsce i czas złożenia, imię i nazwisko, stan i miejsce zamieszkania oddawcy, opis złożonych dokumentów, tudzież, jeżeli powierzający chce, aby dokumenta były wydane innym osobom, nazwiska tychże osób. Protokół ma być podpisany przez stronę i notaryusza i zaopatrzony w jego pieczęć urzędową.

Jeżeli kto nadeszle notaryuszowi dokumenta listownie, natenczas list zastępuje miejsce protokołu.

Stronie wystawić należy poświadczenie odbioru.

§. 106. Wydając złożone u siebie dokumenta, winien notaryusz kazać odbierającemu potwierdzić sobie odbiór (§. 82. ustęp 2) na protokole, przy powierzaniu lub osobno teraz spisany.

Jeżeli odbierający nie jest notaryuszowi osobiście znanym, natenczas winien przyzwać dwóch świadków dla stwierdzenia tożsamości, którzy mają także podpisać protokół.

Jeżeli potwierdzenie odbioru wystawione zostało w osobnym protokole, należy zanotować także na protokole przy powierzeniu spisanym, że dokument został wydany, a to z odwołaniem się do osobnego w tym względzie protokołu.

§. 107. Notaryusz wtedy tylko jest na mocy swego urzędu uprawnionym do przyjmowania pieniędzy gotowych, obligów publicznych i innych w obiegu będących papierów publicznych, gdy strona powierza mu takowe przy sposobności sporządzania jakiego dokumentu notaryalnego, dla wydania oznaczonemu odbiorcy, lub dla złożenia u władz.

Przyjmując takowe winien notaryusz sporządzić protokół, w którym ma być wymieniona liczba dziennika podawczego powszechnego i osobnego, miejsce i czas powierzenia, dokładne wyszczególnienie powierzonych kwot i papierów, nazwisko powierzającego i jego oświadczenie co do rozporządzenia temi pieniędzmi i papierami publicznymi.

W razie listownego nadesłania należy przyszyć list do protokołu spisać się mającego.

Powierzającemu należy wystawić poświadczenie odbioru. Przedmioty powierzone należy przechowywać w oddzielnych pakietach.

§. 108. Złożenie u sądu lub u innych władz winien notaryusz skutecznie niezwłocznie.

Kwoty powierzone notaryuszowi dla wydania innej osobie, winien tenże wydać najpóźniej w przeciągu dni 14, jeżeli powierzający nie wyznaczył innego terminu. Gdyby notaryusz nie mógł tego uczynić w tym terminie, winien niezwłocznie po jego upływie albo odesłać powierzone przedmioty temu co je powierzył, lub też złożyć je w sądzie.

§. 109. Przy wydawaniu wskazanemu odbiorcy winien notaryusz postąpić sobie według przepisu §. 106 a poświadczenie odbioru, otrzymane w razie złożenia u władz, przyszyć do protokołu spisanego przy powierzaniu.

O skutecznieniu wydania lub złożenia należy zawiadomić powierzającego.

Rozdział VI.

Postępowanie z aktami zachowywać się mającemi i prowadzenie wykazów.

§. 110. Akta, tak przez siebie sporządzone, jako też przez strony poruczone, lub przez izbę notaryalną do zachowania przekazane, winien notaryusz przechowywać troskliwie pod zamknięciem, w suchem i bezpiecznym miejscu swego pomieszczenia lub kancelaryi, uporządkowane według liczb bieżących dziennika podawczego.

Dokument notaryalny sporządzony przez dwóch notaryuszów, ma być zachowany w pierwopisie u tego notaryusza, który przewodniczył rozprawie.

§. 111. Jak tylko notaryusz dowie się o śmierci osoby, względem rozporządzenia testamentowego której, sporządzał akt notaryalny, lub która przed nim, stósownie do §. 70 zdziałała rozporządzenie testamentowe ustnie lub na piśmie, winien, nie czekając zlecenia, przedłożyć sądowi swojej siedziby urzędowej, albo sądowi spadkowemu jeżeli się tam znajduje, pierwopis rozporządzenia testamentowego i protokołu, jeżeli w myśl §. 73 był sporządzony, celem ogłoszenia. W sądzie spisany będzie niezwłocznie w obecności notaryusza protokół o stanie pieczęci jeżeli były i o odpieczętowaniu.

Po dokonaniu ogłoszenia przedłożone pierwopisy będą notaryuszowi zwrócone, on zaś winien dostarczyć sądowi niezwłocznie ich wierzytelne odpisy.

Koszta sporządzenia odpisów ponosi spuścizna. Rozporządzenia testamentowe, otrzymane w myśl §. 104 tylko do zachowania, winien notaryusz wydać sądowi w pierwopisie za poświadczeniem odbioru.

Jeżeli sąd przedsiębiorący ogłoszenie nie jest sam sądem spadkowym, winien przesłać sądowi spadkowemu wierzytelny odpis lub pierwopis rozporządzenia testamentowego, w myśl §. 104 notaryuszowi tylko w zachowanie poruczonego, jakoteż protokół ogłoszenia.

§. 112. Notaryusz obowiązany jest prowadzić ogólny dziennik podawczy (repertoarz), w którym zapisywać ma w porządku chronologicznym wszelkie przedsiębrane czynności notaryalne.

Od zaciągania do dziennika wyjmują się tylko:

- a) Protesty wekslowe i co do papierów kupieckich, dla których osobny dziennik (§. 89) prowadzić należy;
- b) te poświadczenia, względem których ustawa niniejsza wyraźnie na to pozwala.

Dziennik podawczy, z paginami ponumerowanemi, o 25, 50 lub 100 arkuszach, podług żądania, otrzyma notaryusz na własny koszt z izby notaryalnej. Ostatni arkusz wydanego dziennika podpisuje prezes izby notaryalnej z wymienieniem ilości arkuszy i wyciśnięciem pieczęci urzędowej izby notaryalnej; tenże prowadzi rejestr ilości arkuszy i dat ich wydania. Notaryusz nie może używać innego dziennika, nowy zaś zaczyna dopiero wtedy, gdy stary jest całkiem zapisany i należyście podpisany (§. 115).

§. 113. Dziennik podawczy powinien zawierać następujące rybryki:

- a) na liczbę bieżącą sprawy;
- b) na datę aktu;
- c) na imię i nazwisko, stan i miejsce zamieszkania stron;

- d) na przedmiot ugody lub sprawy z wymienieniem wartości jeżeli w dokumencie jest oznaczona, i stempla do dokumentu użytego;
- e) na wymienienie należności żądanej przez notaryusza;
- f) na wszelkie możliwe uwagi.

§. 114. Dziennik podawczy należy prowadzić wyraźnie, bez skrobania i tak, aby pomiędzy jedną liczbą dziennika a drugą nie zostawało próżnego miejsca na cały wiersz.

Notaryusz powinien każdą stronę dziennika gdy będzie całkiem zapełniona, podpisać, a na pierwszej i ostatniej stronie wycisnąć swoją pieczęć urzędową.

§. 115. W przeciągu pierwszych dziesięciu dni każdego ćwierćrocza kalendarzowego winien notaryusz przedłożyć prezesowi izby notaryalnej dokładny, przez siebie uwierzytelniony odpis dziennika podawczego, a nawet i sam dziennik gdy jest całkiem zapisany.

Prezes winien go sprawdzić, postrzeżonym niedokładnościom sam ile możności zaradzić, lub przyczynić stosowne wnioski do izby notaryalnej. Pierwopis dziennika podawczego powinien niezwłocznie zwrócić, zawidymowawszy go i podpisawszy na końcu, jeżeli jest całkiem zapełniony.

§. 116. Oprócz ogólnego dziennika podawczego każdy notaryusz ma jeszcze prowadzić następujące książki:

- a) wykaz alfabetyczny wszystkich stron, których sprawy są zapisane w dzienniku podawczym, z przydaniem wszystkich liczb pod którymi interesa tych stron są zapisane w dzienniku;
- b) osobny wykaz abecadłowy wszystkich stron, dla których sporządził, lub od których wziął w zachowanie rozporządzenie testamentowe, podobnie z przydatkiem odnośnych liczb dziennika. Jeżeli osoba umrze, albo odwoła rozporządzenie testamentowe, lub też je odbierze, należy uwidocznic to w wykazie;
- c) wykaz przyjętych sum w pieniądzach i papierach publicznych (§§. 107 do 109) z przydatkiem odnośnej liczby dziennika podawczego, tudzież nazwiska osoby powierzającej i przeznaczonego odbiorcy;
- d) rejestr protestów (§. 89);
- e) z gazet kraju koronnego sporządzony wykaz wszystkich tych osób, które w tym kraju koronnym z powodu szaleństwa lub niedołężności umysłowej, albo z powodu rozrzutności oddane zostały w kuratelę, nad którymi władzę ojcowską lub opiekuńczą przedłożono po za wiek pełnoletności, i do których majątku ogłoszono konkurs.

Wykaz ten ma być zawsze przybity w kancelaryi a po śmierci lub wystąpieniu notaryusza oddany jego następcy w tej samej siedzibie.

Rozdział VII.

Kandydaci notaryalni i zastępcy notaryuszów.

§. 117. Każdy notaryusz może przyjmować do swojej kancelaryi pomocników i kształcić ich do zawodu notaryalnego pod własnym kierunkiem i nadzorem.

Jako kandydaci notaryalni będą uważani ci pomocnicy tylko wtedy, jeżeli jako tacy są wciągnięci w listę, którą prowadzi się w izbie notaryalnej.

Notaryusz winien niezwłocznie donieść izbie notaryalnej o ich wstąpieniu do jego kancelaryi, jakoteż o wystąpieniu i przerwie praktyki, dla wpisania w listę.

Pełnienie obowiązków u notaryusza tytułem praktyki notaryalnej liczyć się będzie dopiero od dnia, w którym do izby notaryalnej nadejdzie doniesienie o wstąpieniu.

Notaryusz jest za to odpowiedzialnym że kandydat rzeczywiście w jego kancelaryi przepędził czas praktyki przez niego potwierdzony.

§. 118. Izba notaryalna prowadzi wykaz wszystkich kandydatów notaryalnych swego okręgu.

W wykazie tym zapisywać należy dzień wstąpienia do praktyki i wystąpienia z tejże, notaryusza u którego praktyka była odbyta, rezultat złożonego egzaminu i wszelkie inne okoliczności, które mogą mieć wpływ przy promowaniu kandydata na posadę notaryalną.

Ten tylko może być wpisany jako kandydat notaryalny, kto się przy zapisaniu wykaże, iż złożył z dobrym skutkiem przynajmniej dwa egzamina rządowe teoretyczne, między temi sędziowski, lub że uzyskał stopień doktora praw.

Praktyka u notaryusza musi być wyłączną; kandydatowi nie wolno odbywać jednocześnie praktyki adwokackiej lub sądowej lub zostawać w służbie rządowej lub prywatnej, przeszkadzającej wyłączeni praktyki notaryalnej.

Izba a w szczególności jej prezes ma czuwać nad tem, aby kandydaci notaryalni odbywali rzeczywiście praktykę u notaryusza w sposób prawem przepisany.

Świadectwa odbytej praktyki wystawia notaryusz, poczem izba notaryalna potwierdza je, w każdym razie po poprzedniczem sprawdzeniu okoliczności.

§. 119. Jeżeli z powodu urlopu, choroby, nieobecności, zawieszenia, oddalenia od urzędu, śmierci lub wystąpienia notaryusza albo z innych powodów jest potrzebnem zastępstwo tegoż, nateczas sąd pierwszej instancyi, w siedzibie izby notaryalnej istniejący, postanowi na wniosek tejże zastępcę.

Zastępcą może być postanowiony tylko notaryusz tego samego okręgu sądowego do którego należy posada opróżniona, albo kandydat notaryalny posiadający wszystkie przymioty potrzebne do uzyskania posady notaryalnej. W razie urlopu lub choroby sam notaryusz mający być zastępowanym winien zaproponować odpowiedniego zastępcę, w innych wypadkach czyni to izba notaryalna.

§. 120. W wypadkach nagłych, sąd pierwszej instancyi, do którego okręgu należy posada opróżniona, może sam postanowić tymczasowego zastępcę, nie czekając na propozycją lub wniosek izby notaryalnej. Zarazem winien tenże w celu postanowienia zastępcy według przepisu §. 119 uczynić doniesienie do izby notaryalnej i do sądu w jej siedzibie istniejącego.

§. 121. Jeżeli zastępcą notaryusza zawieszzonego w urzędowaniu postanowiony jest kandydat notaryalny, winien sam złożyć kaucyę. Wyjąwszy ten wypadek, kandydat notaryalny postanowiony zastępcą, wtedy tylko winien złożyć kaucyą prawem przepisaną, jeżeli notaryusz, którego miejsce zastępuje, nie oświadczy wyraźnie, że chce swoją kaucyą ręczyć za urzędowanie zastępcy. O takim oświadczeniu notaryusza winna izba notaryalna zawiadomić prokuratora państwa w swojej siedzibie.

§. 122. Kandydat zastępcą postanowiony winien przed objęciem swego urzędu złożyć w sądzie pierwszej instancyi, który go postanowił, przysięgę jako zastępcę notaryusza, jeżeli już dawniej nie składał przysięgi w przymiocie zastępcy. Winien także przedłożyć temu sądowi potrzebną ilość egzemplarzy swego podpisu.

Sąd wyznacza dzień, w którym notaryusz ma objąć swój urząd i zawiadamia o tymże dniu władze w §. 16 wskazane, a jeżeli zastępcą zamianowany został kandydat notaryalny, udziela im jednocześnie po jednym egzemplarzu przedłożonego podpisu. Zastępcy należy wystawić nominacyą.

§. 123. Zastępca winien w miejscu notaryusza załatwiać wszystkie czynności tegoż prowadzić dalej jego dziennik podawczy i wykazy.

Dokumenta notaryalne podpisuje nadmieniając o swoim przymiocie jako zastępca i odwołując się do swojej nominacyi.

Jeżeli sam nie jest notaryuszem, będzie używać pieczęci urzędowej notaryusza, którego miejsce zastępuje.

Przepisy dotyczące się notaryuszów, stosują się i do niego, w szczególności pod względem nadzoru i karności porządkowej uważany będzie tak samo jak notaryusz.

Dopóki trwa zastępstwo, notaryuszowi zastępującemu nie wolno wykonywać czynności notaryalnych na własną rękę.

Rozdział VIII.

Kolegium notaryalne i izba notaryalna.

§. 124. Notaryusze mający siedzibę w okręgu sądu pierwszej instancyi, składają kolegium notaryalne.

§. 125. W okręgu każdego sądu pierwszej instancyi, dla którego jest systemizowanych najmniej 15 posad notaryalnych, należy utworzyć z kolegium notaryalnego izbę notaryalną.

Siedziba urzędowa izby powinna się znajdować w siedzibie sądu.

W okręgach sądów, dla których izba notaryalna nie może być utworzona, sąd ma załatwiać czynności mocą tej ustawy izbie notaryalnej poruczone.

Objęcie tych czynności ma być rozporządzeniem ministra sprawiedliwości poruczone sądowi pierwszej instancyi i wtedy, gdy dla okręgu sądu zostanie wprowadzie utworzona izba notaryalna, lecz obsadzenie posad członków izby okaże się niewykonalnem.

§. 126. Kolegium notaryuszów okręgu sądowego, w którym systemizowanych posad notaryalnych jest mniej niż 15, może być połączone z kolegium notaryalnym jednego lub kilku sąsiednich okręgów sądowych w tym samym okręgu sądu krajowego wyższego w jedno wspólne kolegium notaryalne, w celu utworzenia wspólnej izby notaryalnej.

Połączenie takie zarządza minister sprawiedliwości po zniesieniu się z kolegiami notaryalnemi połączyć się mającemi, a jeżeli dla jednego z nich istnieje już izba notaryalna, po zniesieniu się także z tą izbą. On wspólnej izbie wyznacza siedzibę urzędową.

Minister sprawiedliwości nie może zabronić takowego połączenia, jakoteż połączenia kolegiów notaryalnych, z których każde liczy 15 lub więcej posad notaryalnych, jeżeli interesowane kolegia notaryalne zaproponują zgodnie takie połączenie.

Zmiany w składach, stósownie do powyższych ustępów przedsięwziąć się mające, mogą być wykonane tylko po zniesieniu się z izbami notaryalnemi.

§. 127. Izba notaryalna składa się z prezesa i czterech członków, jeżeli do kolegium notaryalnego wchodzi dwudziestu pięciu notaryuszów lub mniej a z sześciu członków, jeżeli kolegium notaryalne obejmuje większą ilość notaryuszów. Izba notaryalna w Wiedniu składa się z prezesa i ośmiu członków.

Prezes izby prezyduje także w kolegium notaryalnym.

§. 128. Prezesa i członków izby wybierają notaryusze do kolegium notaryalnego należący, z pomiędzy siebie, w głosowaniu tajnem kartkami, na lat trzy; po upływie tego czasu są oni znowu wybieralnymi.

Prezes i przynajmniej połowa członków powinni mieć siedzibę urzędową w siedzibie izby lub w jej najbliższej okolicy.

W miarę tego, czy izba składa się z czterech, sześciu lub ośmiu członków, wybrać należy dwóch, trzech albo czterech zastępców, do zastępowania członków izby lub prezesa w razie nieobecności.

§. 129. Wybór prezesa, członków i zastępców odbywa się w dniu przez izbę notaryalną wyznaczonym, na zgromadzeniu kolegium notaryuszów całego okręgu izby, bezwzględną większością głosów.

Notaryusze mający siedzibę po za obrębem siedziby izby, mogą także kartki obiorcze do prezesa izby nadesłać. Kartki te, aby były ważnemi, powinny być podpisane przez notaryusza i opatrzone w jego pieczęć urzędową.

Jeżeli przy pierwszym wyborze nie będzie potrzebnej większości głosów na wszystkie obsadzić się mające posady, natenczas na posady nieobsadzone potrzeba rozpisać ponowny wybór. Jeżeli zaś i przy drugim wyborze nie będzie bezwzględnej większości głosów, należy zarządzić ściślejszy wybór pomiędzy tymi, którzy przy drugim wyborze otrzymali względnie najwięcej głosów. Ilość osób, między którymi zarządza się wybór ściślejszy, jest zawsze dwa razy większą niż ilość mających być wybranemi.

Każdy głos, dany w takim razie osobie nie przypuszczonej do ściślejszego wyboru, jest nieważny.

W razie równości głosów rozstrzega los.

Jeżeli idzie o wybory do izby nowo utworzonej, rozpisanie takich wyborów i kierowanie niemi należy do prezesa sądu pierwszej instancji w siedzibie izby.

§. 130. Jeżeli członek izby stale z niej wystąpi, zastępca wchodzi jako członek na cały pozostały czas urzędowania pierwszego. Jeżeli prezes nie może urzędować, izba wybiera zastępcę na czas trwania przeszkody. Wybór ten rozpisuje i sprawy naglące, w tym czasie zdarzające się, załatwia najstarszy członek izby.

§. 131. Żaden notaryusz nie może odmówić przyjęcia wyboru na prezesa, członka lub zastępcę, jeżeli upłynęły trzy lata od jego wystąpienia z izby. Izba jednak może go uwolnić dla ważnych powodów, jeżeli o to prosi.

§. 132. Jeżeli w myśl postanowienia §. 125 czynności należące do izby notaryalnej załatwia sąd, będzie w nim stale ustanowiona rada do kierowania temi czynnościami, a

odnośne sprawy będą brane pod obradę i rozstrzygane na posiedzeniach czterech członków głosujących pod przewodnictwem rady, któremu kierowanie czynnościami jest poruczone.

O ile to jest możebnem, dwie z wspomnianych wyżej posad członków głosujących mają być obsadzone na zarządzenie ministra sprawiedliwości notaryuszami okręgu sądowego, mającemi siedzibę w siedzibie sądu lub jego najbliższej okolicy a którzy mają być wybrani przez kolegium notaryalne w taki sam sposób jak członkowie izby.

Radca któremu jest poruczonem kierowanie czynnościami izby, ma także prezydować w kolegium notaryalnym.

Jeżeli w okręgu sądu nie ma systemizowanych posad notaryalnych przynajmniej sześć, natenczas zakres działania kolegium notaryalnego przechodzi także do sądu a odnośne czynności mają być załatwiane w taki sam sposób, jak czynności izby.

§. 133. Jest obowiązkiem tak kolegium notaryalnego jak i izby notaryalnej przestrzegać honoru i godności stanu i reprezentować jego interesa.

§. 134. Do zakresu działania kolegium notaryalnego należy:

1. Wybór prezesa, członków izby i zastępców tych ostatnich;
2. zdawanie sprawy o stanie wymiaru sprawiedliwości, stawianie wniosków mających na celu uchylenie postrzeżonych wadliwości i wypracowywanie projektów ustaw;
3. czynienie wniosków i dawanie opinii w sprawie połączenia kolegiów notaryalnych, jakoteż propozycji dotyczących się organizmu notaryatu w ogólności;
4. ustanawianie proponowanego przez izbę rozkładu i sprawdzanie rachunków izby;
5. ustanawianie dla siebie porządku czynności, który ma być przedłożonym ministrowi sprawiedliwości do zatwierdzenia.

§. 135. Izbie notaryalnej przydzielają się następujące sprawy:

- a) Nadzór nad postępowaniem i urzędowaniem notaryuszów i nad kandydatami notaryalnymi swego okręgu, tudzież prowadzenie wykazów dotyczących się tychże;
- b) wykonywanie karności nad notaryuszami i kandydatami notaryalnymi jako sąd honorowy;
- c) pośredniczenie w razie nieporozumień i sporów pomiędzy notaryuszami swego okręgu pod względem wykonywania urzędu.

Notaryusze przed wstąpieniem na drogę skargi winni prosić izby o pośrednictwo;

- d) pośredniczenie w razie nieporozumień lub sporów pomiędzy notaryuszami swego okręgu a stronami we względzie urzędowania lub o należytości żądane przez notaryusza;
- e) rozstrzygnięcie skarg wniesionych do niej w wypadkach ustawą niniejszą wskazanych;
- f) potwierdzanie zaświadczeń praktyki odbywanej przez kandydatów notaryalnych;
- g) czynienie wniosków i dawanie opinii w kwestyach prawodawczych, jako też dotyczących się zmian w organizmie notaryatu, wyznaczenia okręgu lub siedziby izb, zmniejszenia lub pomnożenia posad notaryalnych, przeniesienia siedzib urzędowych notaryuszów, zmian w taryfie należytości itp.;

- h) współdziałal w obsadzaniu posad notaryalnych, tudzież przy składaniu i wydawaniu kaucyi;
- i) załatwianie spraw ekonomicznych i ustanawianie porządku czynności, ministrowi sprawiedliwości do zatwierdzenia przedkładać się mającego;
- k) zwoływanie kolegium notaryalnego.

§. 136. Izba notaryalna winna prowadzić wykaz wszystkich notaryuszów swego okręgu. W wykazie tym ma być zapisany dzień złożenia przysięgi i objęcia urzędu przez notaryusza, kaucya przez niego złożona, każda nagana dana notaryuszowi przez izbę, lub kara przez sąd wymierzona i dzień w którym jego działalność urzędowa skończyła się, tudzież wzmianka co względem jego aktów rozporządzono.

§. 137. Notaryusz chcący na dłużej niż ośm dni oddalić się ze swojej siedziby urzędowej dla przedsięwzięcia czynności urzędowych w innym miejscu swego okręgu notaryalnego, winien postarać się o pozwolenie izby notaryalnej.

Jeżeli zaś oddala się nie w sprawach urzędowych, a nieobecność ma potrwać dłużej niż trzy dni, winien wyrobić sobie urlop, który mu w przeciągu jednego roku na czas do sześciu tygodni może udzielić izba notaryalna, na czas trzech miesięcy sąd krajowy wyższy, na dłuższy czas, minister sprawiedliwości.

Prezes izby notaryalnej winien wezwać do powrotu notaryuszów, którzyby wbrew tym przepisom oddalili się ze swojej siedziby urzędowej.

O udzieleniu każdego urlopu należy zawiadomić prokuratora państwa w siedzibie izby notaryalnej i sąd pierwszej instancji, w którego okręgu notaryusz ma siedzibę urzędową.

§. 138. Izba zgromadza się zwyczajnie najmniej raz w każdym miesiącu i nadto w razie potrzeby, na wezwanie prezesa.

Do uchwał względem wymierzenia kary porządkowej, tudzież względem wniosków i opinii w sprawach prawodawczych potrzebną jest obecność najmniej czterech, w Wiedniu najmniej sześciu członków głosujących prócz prezesa, we wszystkich innych wypadkach najmniej dwóch, w Wiedniu najmniej czterech członków prócz prezesa.

Prezydujący ma podobnież głos stanowczy; w razie równości głosów, rozstrzyga jego głos.

§. 139. Członek izby notaryalnej lub zastępca nie może brać udziału w uchwale, jeżeli przedmiot tyczy się tego samego członka lub zastępcy, albo osoby, która zostaje z nim w stosunku wspomnianym w §. 33, uchwała bowiem taka była by nieważna.

Członek któremu taka przeszkoda stoi na zawadzie, obowiązany jest donieść o tem przewodniczącemu we właściwym czasie.

§. 140. Prezes izby winien tak jak ta nadzorować postępowanie notaryuszów. W nagłych wypadkach w imieniu izby rewidować kancelarye notaryuszów swego okręgu (§. 134), przygotowywać pośredniczące działanie izby w wypadkach lit. c) i d) §. 135 a względnie sam wykonać; potwierdzać świadectwa praktyki i rozstrzygać skargi stron przeciwko notaryuszom o odmówienie lub opóźnienie czynności urzędowej (§§. 35 i 103), w ostatnim wypadku wydać potrzebne polecenie innemu notaryuszowi.

§. 141. Przeciwko uchwałom lub rozporządzeniom izby albo prezesa, o ile ta ustawa co innego nie postanawia, można wnieść skargę do sądu krajowego wyższego w przeciągu 14 dni od dnia doręczenia.

Skargę podać należy przez izbę notaryalną.

Jeżeli decyzje nie są zgodne, można przeciwko decyzji sądu krajowego wyższego odwołać się do sądu najwyższego i kasacyjnego.

§. 142. Prezes sądu pierwszej instancji w siedzibie izby, tudzież tamtejszy prokurator państwa, mają prawo przeglądać protokoły i akta izby dla przekonania się czy ta urzęduje podług ustaw, a nawet żądać w tym celu odpisów i wyciągów.

Członkowie izby lub zastępcy, którzy obowiązki swoje jako tacy zaniedbują, mogą być wykluczeni z izby. Wykluczenie jednak może nastąpić tylko na mocy wyroku sądu porządkowo karnego po przeprowadzeniu postępowania stosownie do §§. 159—163.

Prawo rozwiązywania izby ma minister sprawiedliwości.

Rodział IX.

Archiwa notaryalne.

§. 143. Archiwa notaryalne przeznaczone są do tego, aby w nich stałe zachowywać akta i pieczęcie notaryuszów którzy wystąpili z urzędu lub pomarli.

Miejsca w których, i okręgi, dla których archiwa notaryalne mają być założone, wyznacza, tudzież organizację ich przepisuje minister sprawiedliwości w drodze rozporządzenia, odpowiednio potrzebie i po zniesieniu się z interesowanymi izbami notaryalnymi.

§. 144. Przy każdym archiwie notaryalnym będzie ustanowiony dyrektor a w miarę potrzeby i adjunkt, który w razie nieobecności dyrektora ma także pełnić jego czynności.

Jeżeli nie ma adjunkta, natenczas prezes sądu pierwszej instancji wyznacza zastępcę dyrektora na czas przeszkody.

Czynności kancelaryjne załatwia sekretarz. W miarę potrzeby mogą także być przydzieleni pisarze archiwalni i słudzy.

Prawo mianowania dyrektora i adjunkta służy ministrowi, a mianowania innych urzędników i sług, sądowi krajowemu wyższemu.

Płace urzędników i sług archiwu, koszta odebrania i zachowywania aktów i wszelkie inne wydatki, z zawiadywaniem czynności archiwalnych połączone, pokrywane będą z kasy państwa.

§. 145. Dyrektorami i adjunktami mają być mianowani ile możności zasłużeni notaryusze, którzy jednak po objęciu tych posad nie mogą już wykonywać czynności notaryalnych.

W celu obsadzenia tych posad rozpisuje konkurs izba notaryalna, w której okręgu archiwum się znajduje, i czyni przedstawienie do sądu krajowego wyższego, który je wraz ze swoją opinią przedkłada ministrowi sprawiedliwości.

W celu obsadzenia innych posad izba notaryalna winna uczynić przedstawienie do sądu krajowego wyższego.

§. 146. Po śmierci, oddaleniu lub przeniesieniu notaryusza w inne miejsce, akta u niego w depozycie się znajdujące, dziennik podawczy i wykazy, tudzież jego pieczęć

urzędowa mają być oddane za pośrednictwem izby notaryalnej do archiwum notaryalnego jego okręgu. Jeżeli zachodzi nagła potrzeba jakich środków pod względem tych aktów, natenczas najbliższy sąd powiatowy ma zająć się tymczasowem ich przechowaniem.

W razie przeniesienia z jednego miejsca w drugie, położone w okręgu tego samego archiwum notaryalnego, sąd pierwszej instancyi może notaryuszowi pozwolić, z powodów szczególnie godnych uwzględnienia i po zniesieniu się z izbą notaryalną jego dotychczasowej siedziby urzędowej, zabrać akta ze sobą do nowej siedziby. Pozwolenie takie, jakoteż oddanie aktów do archiwum, należy za każdym razem podać do wiadomości powszechnej.

§. 147. Do odebrania aktów izba notaryalna wydeleguje jednego z członków, który winien zbadać dokładnie zupełność aktów, dziennik podawczy i wykazy, spisać w tym względzie protokół i przedłożyć go izbie notaryalnej wraz z aktami. Izba ma złożyć akta w archiwum notaryalnym zarządziwszy poprzednio co potrzeba dla uzupełnienia ubytku jeżeli był odkryty.

Jeżeli będą znalezione pieniądze lub papiery publiczne, poruczone notaryuszowi w myśl §§. 107 do 109, należy spisać je dokładnie z wymienieniem rodzaju depozytu opisem pakietów, i bezzwłocznie złożyć w sądzie.

§. 148. Jeżeli brakuje jakich aktów, izba notaryalna poleci obowiązanemu do ich oddania notaryuszowi, a jeżeli umarł, zastępcy jego spadku, aby akta których niedostaje natychmiast, albo w razie potrzeby w terminie według okoliczności wyznaczyć się mającym, przedłożył. Jeżeli akt nie będzie przedłożony, należy uwiadomić o tem interesowanych albo osobiście, albo, jeżeli to nie jest możebnem, przez ogłoszenie odkrytych braków, aby mogli strzedz swoich praw.

Jeżeli interesowany posiada wypis zginionego pierwopisu, lub jeżeli takowy znajduje się u której władzy lub u innego notaryusza w zachowaniu, izba notaryalna winna go zażądać, sporządzić z niego, jeżeli żadna wątpliwość nie zachodzi, odpis przez izbę i dyrektora archiwum uwierzytelnić się mający i zachować go dla uzupełnienia aktów notaryalnych, jakoteż dla wystawiania ponownych wypisów. Wypis zażądany należy zwrócić.

Jeżeli dziennik podawczy lub który z wykazów jest wadliwym, należy postarać się o uzupełnienie ile możliwości.

Uzupełnienie aktów i sposób w jaki to uczyniono trzeba opisać protokolarnie i protokół ten wraz z dokumentami tyczącemi się uzupełnienia dołączyć do aktów.

Koszta uzupełnienia powinien w każdym razie ponieść notaryusz do oddania aktów obowiązany, lub takowe ciężą na jego spadku.

§. 149. Tylko dyrektor archiwum ma prawo wystawiania z aktów, w archiwie notaryalnym się znajdujących, wypisów, wyciągów, odpisów lub świadectw, i pozwolenia na ich przejrzenie, lub zwracania dokumentu wziętego przez notaryusza w zachowanie a znajdującego się w aktach.

Dokumenty notaryalne udzielone z archiwum uwierzytelnia dyrektor archiwum i wyciska na nich pieczęć archiwalną.

W czynnościach urzędowych tego rodzaju, dyrektor archiwum postępować ma w duchu przepisów, jakie w tym względzie obowiązują notaryuszów.

Taksy archiwalne będą pobierane według taryfy przepisanej dla notaryuszów i mają być składane do skarbu państwa.

§. 150. Gdyby dyrektor archiwum nie uznał za odpowiednie uczynić zadość żądaniu strony, domagającej się aby jej wydano wypis, wyciąg, świadectwo, odpis z aktów, aby jej

pozwolono takowe przejrzeć albo zwrócono rozporządzenie testamentowe lub dokument do zachowania poruczony, winien na żądanie dać stronie natychmiast na piśmie powody odmowy.

Jeżeli strona poczytuje się uciążoną przez odmowę lub wymiar należitości, może wnieść zażalenie do sądu pierwszej instancji, znajdującego się w siedzibie archiwu notaryalnego, który o tem rozstrzygnie z zastrzeżeniem dla strony odwołania się do sądu krajowego wyższego.

Zmiana decyzji dyrektora archiwum może nastąpić tylko po zniesieniu się z nim.

§. 151. Do czego §. 111 obowiązuje notaryusza w razie śmierci osoby, której rozporządzenie testamentowe znajduje się w jego rękach, toż samo zachowywać powinno archiwum pod względem rozporządzeń testamentowych, u niego się znajdujących.

§. 152. W tych okręgach sądów pierwszej instancji, dla których nie będzie ustanowione archiwum notaryalne, sądy te mają załatwiać sprawy należące do urzędników archiwalnych. W tym celu prezes sądu winien poruczyć jednemu z radców sądu czynności dyrektora archiwum.

Rozdział X.

Nadzór nad notaryuszami i sposób karcenia w drodze porządkowej.

§. 153. Najwyższy nadzór nad stosunkami notaryatu należy do ministra sprawiedliwości, nadzorowanie zaś urzędowania notaryuszów i izb notaryalnych do prezesów sądów pierwszej i drugiej instancji.

Do nadzorowania notaryuszów pod względem działania urzędowego i odpowiedniego stanowi zachowania się, powołane są w pierwszym rzędzie izby notaryalne.

§. 154. Izba notaryalna jest obowiązana wysyłać od czasu do czasu delegata do przejrzania aktów notaryuszów swego okręgu, dla przekonania czy bieg czynności odbywa się u nich w sposób należyty.

Z powodu małych niedokładności, które tym lub innym sposobem dojdą do jej wiadomości, winna udzielić notaryuszom stosowne przypomnienie; o ważniejszych jednak, w każdym razie po poprzedniczem zniesieniu się z notaryuszem, winna zrobić doniesienie do sądu krajowego wyższego.

Prezesi sądów krajowych wyższych i sądów pierwszej instancji w siedzibie izb mają czuwać nad tem, aby izba notaryalna nie zaniedbywała częstszego przeglądania aktów u notaryuszów swego okręgu.

Prezes sądu pierwszej instancji w siedzibie izby ma od czasu do czasu rewidować kancelaryę izby i archiwu i stosownie do rezultatu rewizji zarządzić co należy.

Tenże prezes ma także prawo, w razie uzasadnionych wątpliwości co do przestrzegania przepisów ze strony jednego z notaryuszów w okręgu izby, zrewidować osobiście jego akta, lub wydelegować do tego celu jednego z sędziów, zawiadamiając jednocześnie o tem prezesa izby notaryalnej i stosownie do rezultatu rewizji wydać potrzebne rozporządzenia. O rezultacie rewizji należy zawiadomić izbę notaryalną.

Jeżeli przy rewizyi aktów notaryusza lub archiwum będzie odkryty jaki ubytek, należy w celu uzupełnienia zarządzić przepisane postępowanie (§. 147 i nast.).

§. 155. Jeżeli postępowanie notaryusza uwłacza honorowi lub godności powołania, izba winna użyć kar porządkowych.

Karami porządkowymi są: przypomnienie obowiązków stanu i skarcenie pisemne.

Przeciwko takiemu rozporządzeniu nie ma odwołania. O wymierzaniu każdej kary porządkowej należy zawiadomić prokuratora państwa w siedzibie izby.

W podobny sposób mogą także być udzielone napomnienia i skarcenia kandydatom notaryalnym.

§. 156. Jeżeli czynności izby notaryalnej załatwia sąd pierwszej instancji, napomnienia i skarcenia, jako kary porządkowe na notaryuszów i kandydatów notaryalnych, mogą być orzekane stósownie do przepisu powyższego paragrafu na zgromadzeniu utworzonym w myśl §. 132.

Przeciwko skarceniu wymierzonemu przez sąd, wolno notaryuszowi odwołać się do sądu krajowego wyższego.

§. 157. Jeżeli notaryusz uchybi jednemu z obowiązków, które ustawa niniejsza wkłada na niego, albo postępowaniem swoim naraża godność lub honor stanu, należy zarządzić przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne i wymierzyć karę dyscyplinarną.

Każda władza, która przy wykonywaniu swego urzędu powzięnie wiadomość o przewinieniu dyscyplinarnem notaryusza, obowiązana jest zawiadomić o tem izbę notaryalną, prokuratora państwa lub sąd pierwszej instancji w siedzibie izby notaryalnej. Strony są także uprawnione zrobić doniesienie.

§. 158. Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) napomnienie pisemne;
- b) kara pieniężna do pięciuset złotych;
- c) zawieszenie w urzędzie na przeciąg najwięcej jednego roku;
- d) oddalenie od urzędu.

Przez zawieszenie w urzędzie zabrania się także notaryuszowi wykonywania na mocy powołania czynności wymienionych w §. 5.

Na kandydatów notaryalnych zamianowanych zastępcami notaryuszów, jeżeli się dopuszczą przewinienia dyscyplinarnego, mogą być zawyrokovane kary wymienione pod a) i b), tudzież kara odebrania zastępstwa, ta ostatnia z takim skutkiem, że kandydat musi od zastępstwa odstąpić i w przeciągu roku nie może objąć zastępstwa.

Kara pieniężna może być wymierzona jednocześnie z karą zawieszenia, względnie z karą odebrania zastępstwa.

§. 159. Karę wymierza sąd dyscyplinarny według wielkości uchybienia obowiązkom i wielkości zrażonej lub zagrażającej szkody. Sąd winien mieć na względzie w szczególności rozmyślność, stopień zaniedbania, wpływ, jaki uchybienie obowiązkom może wywrzeć na moc sporządzonych dokumentów notaryalnych i wiarygodność notaryusza w przyszłości, tudzież na okoliczność, czy notaryusz był już bezskutecznie karany lżejszemi karami.

W szczególności sąd dyscyplinarny nie może zawyrokovać lżejszej kary niż grzywna w kwocie 25 złotych wtedy, gdy przewinienie dyscyplinarne polega na uchybieniu jednemu

z tych przepisów ustawy niniejszej, od zachowania których zależy moc dokumentu notaryalnego jako dokumentu publicznego, lub gdy notaryusz potwierdzi w dokumencie notaryalnym, iż jakiś akt odbył się w jego obecności, chociaż w jego obecności miejsca nie miał.

Jeżeli notaryusz policzy sobie wyższe należitości niż są przepisane taryfą, i nie może usprawiedliwić się uniewinniającą pomyłką, kara nie może być lżejszą niż poczworna kwota naddatku, a w razie powtórnym nie może być mniejsza niż ośm razy wzięty naddatek.

§. 160. Kary dyscyplinarne orzeka sąd krajowy wyższy, w którego okręgu notaryusz obwiniony ma siedzibę, po przeprowadzeniu postępowania w myśl tej ustawy i po wysłuchaniu nadprokuratora państwa.

§. 161. Co się tyczy składu senatu dyscyplinarnego i postępowania dyscyplinarnego, należy postępować w duchu przepisów zawartych w ustawie z dnia 21 maja 1868, Dz. u. p. Nr. 46 o postępowaniu dyscyplinarnem z urzędnikami sądowymi a mianowicie w §§. 9—26 i 39—41 tyczących się postępowania w pierwszej i drugiej instancji, o ile następne paragrafy nie zawierają szczególnych postanowień.

§. 162. Za przyzwoleniem nadprokuratora państwa sąd dyscyplinarny może bez poprzedniego przesłuchania obwinionego i bez powzięcia osobnej uchwały opiewającej na zarządzenie śledztwa dyscyplinarnego, przystąpić natychmiast do zarządzenia ustnej rozprawy, i bezpośredniego wezwania obwinionego notaryusza na tę rozprawę.

Notaryuszowi nie przysługuje prawo odwołania się od tego zarządzenia.

§. 163. O każdej uchwale na zarządzenie śledztwa dyscyplinarnego i o każdym wyroku dyscyplinarnym, czy to uniewinniającym, czy skazującym, należy zawiadomić izbę notaryalną jak tylko nabędzie prawomocności.

Jeżeli wyrok opiewa na zawieszenie lub oddalenie od urzędu, ma być ogłoszonym także w urzędowej gazecie krajowej i sądy w §. 16 wymienione mają być o nim zawiadomione.

O oddaleniu od urzędu należy nadto zawiadomić ministra sprawiedliwości.

Wykonanie wymierzonej kary i nadzór nad wykonaniem jest obowiązkiem sądu pierwszej instancji w którego okręgu znajduje się siedziba notaryusza.

Kara zawieszania lub oddalenia od urzędu jest skuteczną od tego dnia, w którym notaryuszowi doręczonem zostało rozporządzenie o jej wykonaniu lub wyrok nie podlegający dalszemu odwołaniu.

Sąd mający polecenie wykonania, winien odebrać od notaryusza pieczęć urzędową, bezpośrednio lub za pośrednictwem sędziego i oddać ją izbie notaryalnej do zachowania (§. 42).

§. 164. Po trzech latach nienagannego zachowania się notaryusz może prosić o wymazanie wszelkiej kary porządkowej, w wykazie notaryuszów zapisanej, lub zaciągniętego tamże upomnienia pisemnego. Orzeczenie w tym względzie należy do izby notaryalnej a względnie do sądu dyscyplinarnego.

§. 165. Sąd dyscyplinarny zarządza zawieszenie w urzędzie jako środek tymczasowy :

- a) gdy notaryusz w toku zwyczajnego postępowania karnego zostanie aresztowanym;
- b) gdy dalsze jego urzędowanie podczas śledztwa dyscyplinarnego lub postępowania karnego zdaje się być niebezpiecznym;
- c) gdy kaucya jego znacznie się zmniejszy (§. 27);
- d) gdy notaryusz zbankrutuje lub z innych powodów utraci wolność zarządzania swoim majątkiem.

Jeżeli zagraża niebezpieczeństwo z powodu zwłoki, sąd pierwszej instancyi, w którego okręgu znajduje się siedziba urzędowa notaryusza, może w tych wypadkach zarządzić tymczasowe zawieszenie, winien jednak zawiadomić o tem jednocześnie sąd dyscyplinarny, który bezzwłocznie zawieszenie potwierdzi lub zniesie.

§. 166. Od uchwały sądu dyscyplinarnego, zarządzającej tymczasowe zawieszenie, notaryusz może odwołać się do sądu najwyższego; podobnie nadprokuratorowi państwa służy prawo odwołania się do sądu najwyższego od uchwały odmawiającej zawieszenia.

Rekursa takie należy zakładać w przeciągu ośmiu dni po zawiadomieniu i nie mają one skutku odwłocznego.

Wykonanie zawieszenia tymczasowego odbywa się w sposób postanowiony w §. 163.

§. 167. Jeżeli sąd dyscyplinarny uzna, że przewinienie dyscyplinarne ciężące na notaryuszu, powinno być ukaranem także według powszechnej ustawy karnej, winien zrobić doniesienie do właściwego sądu karnego.

Dopóki śledztwo toczy się w sądzie karnym, nie może mieć miejsca postępowanie dyscyplinarne przeciwko notaryuszowi o tenże sam czyn.

We wszystkich wypadkach zarządzenia śledztwa przeciwko notaryuszowi, lub aresztowania tegoż, sądy karne obowiązane są zrobić o tem doniesienie do izby notaryalnej i sądu krajowego wyższego, a po ukończeniu postępowania sądowo karnego przesłać tym władzom odpis wyroku kończącego postępowanie.

Podobne doniesienie zrobić należy do izby notaryalnej w razie postępowania sądowo karnego przeciwko kandydatowi notaryalnemu.

§. 168. Jeżeli prezes izby notaryalnej poweźmie wiadomość, że notaryusz jest dłużej niż 14 dni bez pozwolenia w swojej siedzibie urzędowej nieobecny, winien zawiadomić o tem właściwy sąd dyscyplinarny.

§. 169. Jeżeli notaryusz w skutku ułomności cielesnych lub umysłowych stanie się trwale niezdatnym do wykonywania swego urzędu, natenczas izba notaryalna, a jeźliby ona obowiązku tego nie dopełniła, prezes sądu pierwszej instancyi w siedzibie izby, wezwie go, aby w czasie stósownie wyznaczyc się mającym, złożył urząd notaryusza.

Jeżeli notaryusz nie uczyni zadość temu wezwaniu, natenczas izba notaryalna a względnie prezes sądu robi doniesienie do sądu krajowego wyższego.

Sąd krajowy wyższy, postępując w myśl §§. 52—54 ustawy, tyczącej się postępowania dyscyplinarnego względem urzędników sądowych, orzecze, że urzędowanie notaryusza ustało.

§. 170. Na koszt czynności urzędowych, przedsięwziętych w celu wykonywania nadzoru i władzy dyscyplinarnej, o ile te czynności urzędowe wchodzą w zakres działania sądów, ma zaliczyć państwo, o ile zaś wchodzą w zakres działania izby notaryalnej, zalicza na nie izba notaryalna.

Jeżeli te czynności urzędowe doprowadzą do udowodnienia winy notaryusza, tenże ma zwrócić kosztą.

Gdzie czynności izby notaryalnej załatwia sąd (§. 132), państwo ma także zaliczyć na kosztą czynności urzędowych i dyscyplinarnych które sąd przedsięwzemie w wykonaniu zakresu działania izby notaryalnej.

Kto ma zaliczyć na kosztą, ponosi je także ostatecznie, jeżeli wina notaryusza nie będzie stwierdzoną, lub jeżeli będą nieuiszczalne.

Rozdział XI.

Należytości notaryalne.

§. 171. Za swoje czynności urzędowe notaryusze mają pobierać należytości tylko według postanowień taryfy poniżej zamieszczonej.

Umowy o wyższy wymiar należytości niż w taryfie wyznaczone, są zakazane i nieważne.

Tylko wtedy, gdy idzie o czynności niezwykłych rozmiarów lub takie, które następują szczególną trudności, wymagają nazbyt wielkiej odpowiedzialności, rozległych przygotowań, lub są połączone z nieproporcjonalną stratą czasu, może notaryusz żądać za niezwykle czynności odpowiedniej wyższej należytości, z wyraźnym wymienieniem dla jakich powodów należytość taryfą przepisana jest niedostateczna. Wyjąwszy wypadek ugody dobrowolnej należytość ta powinna być oznaczona orzeczeniem sądownym.

§. 172. Jeżeli dokument notaryalny zawiera dwie lub więcej czynności prawnych, w związku ze sobą będących, notaryusz może żądać należytości tylko za jedną z nich, lecz należytość ma być wymierzona według tej pozycyi taryfy, która pomiędzy dającymi się zastosować będzie dla notaryusza najkorzystniejszą.

§. 173. Jeżeli notaryusz na żądanie strony podejmuje jaką czynność w czasie od godziny 7 wieczór do 8 zrana, wszelką należytość w taryfie przepisaną podwyższa się o połowę.

§. 174. Za rozpoczęte czynności urzędowe, które nie z winy notaryusza nie zostały dokończone, należy się notaryuszowi stosowne wynagrodzenie, które jednak w żadnym razie nie może dochodzić wysokości należytości przypadającej za ukończoną czynność urzędową.

Jeżeli nie przyjdzie do skutku ugoda dobrowolna, wynagrodzenie to ma być oznaczone orzeczeniem sądownym.

§. 175. Wyjąwszy wypadek szczególnej umowy, wszystkie osoby, które żądały podjęcia sprawy lub wchodzi w interes, ręcą niepodzielnie za zapłacenie należytości.

§. 176. Notaryusz ma prawo żądać aby należytości były mu zapłacone zaraz po ukończeniu czynności urzędowej.

Na pokrycie dających się przewidzieć wydatków w gotowiznie, może notaryusz żądać od strony stosownej zaliczki przed rozpoczęciem czynności urzędowej.

Notaryusz obowiązany jest wydać wypisy, wyciągi, odpisy, świadectwa i poświadczenia dopiero po zapłaceniu należytości.

§. 177. Ustanowiony na miejscu notaryusza zastępca ma prawo pobierać od strony należytości tak za czynności urzędowe które sam uskuteczni, jak nie mniej za wypisy, wyciągi, odpisy, świadectwa i poświadczenia, udzielone z aktów notaryusza którego zastępuje.

Jeżeli jest ustanowiony zastępca na miejscu notaryusza zawieszzonego w urzędowaniu, ten ostatni nie bierze żadnego udziału w należytościach przez zastępcę pobieranych. Umowa w tym względzie zawarta, jest nieważna.

§. 178. Notaryusz winien zanotować policzoną sobie kwotę należytości tak na pierwopisie dokumentu notaryalnego znajdującego się w jego aktach, jak nie mniej na wydanym

stronie wypisie, odpisie wierzytelnym, poświadczeniu lub świadectwie i potwierdzić na pierwopisie, jakoteż, jeżeli żądają, także na wydanym dokumencie notaryalnym, że ją otrzymał.

Na żądanie i na koszt strony winien wydać jej także osobny wykaz należności, który w razie otrzymania zapłaty zaopatrzyć należy w potwierdzenie odbioru.

§. 179. Jeżeli strona nie zgadza się na wymiar należności przez notaryusza uczyniony, i jeżeli pośrednictwo izby notaryalnej na drodze ugody będzie bezskutecznem, lub jeżeli strona nie chce korzystać z tego pośrednictwa, wyznaczy należności na żądanie notaryusza lub strony sąd pierwszej instancji, znajdujący się w siedzibie izby, po wysłuchaniu drugiej strony a w każdym razie po zasięgnięciu opinii izby notaryalnej (§§. 171, 174).

Rekurs od orzeczenia sądowego, przez stronę założony, wtedy tylko wstrzymuje ściąganie kwoty przez sąd wyznaczonej, gdy strona złoży tę kwotę w sądzie.

§. 180. Ściągnięcie należności notaryusza przez sąd wyznaczonych, odbywa się według tych samych przepisów, które tyczą się ściągnięcia należności mających być uiszczonemi za czynności urzędowe sądowe.

§. 181. Za dokument notaryalny, który jest nieskutecznym dla braku formalności, lub w ogóle z winy notaryusza, za wypisy, wyciągi, odpisy, świadectwa i poświadczenia, z powodu wadliwości nieużyteczne, nie uiszcza się żadnych należności i można zażądać zwrotu tych, które już zapłacono.

§. 182. Notaryusz, który policzy sobie wyższą należność niż to jest postanowionem w taryfie poniżej zamieszczonej, winien zwrócić interesowanym to, co wziął za wiele i nadto podlega postępowaniu według przepisów rozdziału X.

§. 183. Minister sprawiedliwości jest upoważnionym podwyższyć lub zniżyć na wniosek izby notaryalnej lub po zniesieniu się z nią kwoty wyznaczone w załączonej taryfie, a to odpowiednio stosunkom miejscowym obrotu i cen, całkiem lub po części, atoli nie o więcej jak o 20 procent.

§. 184. Co się tyczy wynagrodzenia należącego się notaryuszowi za sporządzanie dokumentów prywatnych, postępować się ma w tym względzie w myśl powyższych postanowień z wyjątkiem §. 181.

Notaryusz jest i w tym razie obowiązany zanotować na wydanym stronie dokumencie kwotę żądanych należności. Nie ma jednak przy tem ani dodawać swego przymiotu jako notaryusza, ani wyciskać swojej pieczęci urzędowej.

Dodatek.

Taryfa notaryalna.

§. 1.

Należności notaryalne są:

- I. Czesne za czynności, albo według wartości przedmiotu, albo w stałej kwocie ;
- II. czesne za czas ;
- III. należność za oddalenie się i koszta podróży ;
- IV. należność za pisanie.

§. 2.

I. Czesne za czynności podług wartości przedmiotu lub w stałej kwocie.

Czesne podług wartości od dokumentów notaryalnych, których przedmiot jest wyrażony pewną cyfrą wartości, lub da się oznaczyć z dat jakie są, wymierza się podług następujących klas:

1 klasa. Od przeniesienia własności, podziałów, kontraktów usług, najmu lub dzierżawy, kontraktu pensyi dożywotnych, spółki lub darowizny, tudzież od ugód dwustronnych w ogólności i od rozporządzeń testamentowych o ile poniżej nie będzie postanowiony wyjątek,

jeżeli wartość wynosi do	200 złr.	1 złr.
„ „ „ nad	200 „	do 500 złr. 2 „
„ „ „ „	500 „	1.000 „ 3 „
„ „ „ „	1.000 „	2.000 „ 4 „
„ „ „ „	2.000 „	5.000 „ 5 „

Jeżeli wartość wynosi nad 5.000 złr., należytość wymierza się w kwocie 5 złr. z dodatkiem $\frac{1}{2}$ od tysiąca wartości przewyższającej kwotę 5.000 zł., należytość jednak nie może nigdy wynosić nad 500 złr.

§. 3.

2 klasa. Od obligów i każdego innego przyznania długu bez pozwolenia lub z pozwoleniem zaindebentowania albo z poddaniem pod natychmiastową egzekucyę lub bez takowego od aktów przelewu z uznaniem lub bez uznania wierzytelności ze strony dłużnika, albo z poddaniem się tegoż pod natychmiastową egzekucyę lub bez takowego, z przyznaniem lub bez przyznania albo z zrzeczeniem się lub bez zrzeczenia się pierwszeństwa; od ugód o pewną sumę pieniężną, od dokumentów dotyczących się dania zastawu, rękojmi, kaucyi, ostrzeżenia i przekazów, jakoteż od wszystkich dokumentów notaryalnych, dotyczących się jednostronnego oświadczenia woli, które nie podpadają pod inne postanowienia tej taryfy:

jeżeli wartość wynosi do	300 złr.	1 złr.
„ „ „ nad	300 „	do 800 złr. 2 „
„ „ „ „	800 „	2.000 „ 3 „
„ „ „ „	2.000 „	5.000 „ 4 „

Jeżeli wartość wynosi nad 5.000 złr. należytość wymierza się w kwocie 4 złr., z dodatkiem $\frac{1}{4}$ od tysiąca wartości przewyższającej kwotę 5.000 złr. jednak nie może nigdy wynosić nad 50 złr.

§. 4.

3 klasa. Od kwitów bez pozwolenia lub z pozwoleniem wymazania z ksiąg publicznych połowa należytości przypadającej według klasy 2, atoli nigdy mniej niż 1 złr., i nigdy więcej niż 20 złr.

§. 5.

Jeżeli notaryusz w sprawach wymienionych §§. 2—4 nie układa dokumentu, lecz tylko stósownie do §. 54 ustawy notaryalnej, sporządza akt notaryalny, w takim razie może być pobrana tylko połowa należytości ustanowionej w §§. 2—4. Czesne za takie czynności nie może atoli wynosić mniej niż 1 złr.

§. 6.

Wartość monet złotych i srebrnych, tudzież papierów publicznych na giełdzie notowanych oblicza się podług kursu z dnia giełdowego przed zawarciem sprawy. Przy sprawach o wypłaty powtarzające się, np. przy kontraktach renty, dzierżawy i najmu, bierze się sumę roczną, jeżeli wypłata ma trwać wiecznie, dwadzieścia razy; jeżeli dożywotnie lub przez czas nieoznaczony, dziesięć razy; jeżeli przez czas oznaczony, bierze się ogólną sumę wypłat, o ile ta nie przenosi dziesięć razy wziętej sumy rocznej.

Przy ugodach o zamianę wymierza się należność od połowy ogólnej wartości wszystkich przedmiotów zamienianych, przy podziałach majątku, od ogólnej wartości majątku dzielić się mającego bez względu na stan bierny.

§. 7.

4 klasa. Od protestów wekslowych i protestów co do papierów kupieckich:

jeżeli wartość wynosi do	200 złr.	1 złr.
„ „ „ „ nad	200 „ do	1.000	2 „
„ „ „ „	1.000 „ „	4.000	3 „
„ „ „ „	4.000 „ „	4 „

i nadto za każdą prezentacją adresu na wypadek 40 cent.

§. 8.

5 klasa. Za przyjmowanie pieniędzy i papierów publicznych dla wydania trzecim osobom lub dla złożenia u władz, za zachowanie od wartości do 1.000 złr. $\frac{1}{4}$ od sta, ale nigdy mniej niż 1 złr. Jeżeli wartość przenosi 1.000 złr. ma się uiszczyć nadto $\frac{1}{20}$ proc. od kwoty przewyższającej tę wartość.

Nadto za sporządzenie protokołu wraz z wygotowaniem poświadczenia odbioru 1 złr., za wydanie oznaczonemu odbiorcy lub za odesłanie oddającemu 1 złr., za złożenie u władz do sumy 1.000 złr. 1 złr., od wyższych kwot wymierza się czesne za czas.

§. 9.

Czesne od czynności ze stałą kwotą wymierza się w kwotach następujących:

- a) Za sporządzenie pełnomocnictwa, prostego świadectwa lub deklaracji zawierającej tylko przyzwolenie na zainstabulowanie lub wymazanie z ksiąg publicznych, lub tylko przyznanie pierwszeństwa albo zrzeczenie się pierwszeństwa lub potwierdzenie dopełnionych zobowiązań bez wymienienia wartości 1 złr.;
- b) za potwierdzenie zgodności odpisów (widymowanie) wynoszących nie więcej jak dwie strony (strona ma 25 wierszy) 30 ct.,
od każdej następnej strony 10 ct.
- Jeżeli wierszy jest więcej, tudzież od wykazów w cyfrach, za dwie pierwsze strony 50 ct.,
od każdej następnej strony 15 ct.;
- c) za poświadczenie dokładności tłumaczenia, jeżeli nie ma więcej jak dwie strony 1 złr.,
od każdej następnej strony 40 ct.

Postanowienie pod względem ilości wierszy zamieszczone pod lit. b) odnosi się i do tego wypadku. Jeżeli strony zawierają po więcej wierszy, niż tam wyznaczono, należność wynosić będzie 1 złr. 40 ct. względnie 50 ct.;

- d) za legalizację podpisu płaci się:
- I. jeżeli wartość przedmiotu którego dokument dotyczy nie dochodzi 100 zł. 30 ct.;
 - II. jeżeli wartość ta dochodzi 100 złr. lub nie jest wymienioną:
 1. na dokumencie hipotecznym 60 ct.;
 2. w innych wypadkach 1 złr.;
- Dla wypadków ad II, 2, postanawia się wyjątek na rzecz służących i osób żyjących dowodnie z zarobku dziennego lub tygodniowego, że te płacić mają za legalizację podpisu tylko 30 ct.
- Jeżeli potrzeba zalegalizować podpisy dwóch lub więcej razem stających osób, ma się pobierać od drugiego i każdego następnego podpisu tylko połowę tej należności, jakoby przypadła od osoby, której podpis ma być legalizowanym, gdyby chciała legalizować tylko swój podpis.
- W wypadku ad II, 1, należność za legalizację nawet wtedy, gdy więcej podpisów ma być legalizowanych, nie może nigdy wynosić więcej, niż według mniejszej taryfy wynosi czesne od dokumentu, na którym podpisy mają być legalizowane;
- e) za poświadczenie daty okazania dokumentu 50 ct.;
- f) za wystawienie świadectwa życia 1 złr.;
- g) za sporządzenie deklaracji o której się ma uwiadomić oraz za uwiadomienie o tej deklaracji i udzielenie poświadczenia zgłaszającej się stronie . 3 złr.;
- za wystawienie poświadczenia stronie przeciwnej, tudzież za każde ponownie wystawione poświadczenie 1 złr.;
- h) za sporządzenie protokołu tyczącego się złożenia na skład wraz z wystawieniem poświadczenia odbioru i za zachowanie złożonych dokumentów razem 1 złr. 50 ct.;
- za wydanie złożonych dokumentów wraz z sporządzeniem protokołu wydania 1 złr.,
- za wydanie złożonych dokumentów bez spisania protokołu wydania 50 ct.;
- i) za pozwolenie przejrzenia aktu notaryalnego 50 ct.;
- za żądanie od strony odczytanie aktu notaryalnego u notaryusza w zachowaniu będącego od każdego arkusza 20 ct.
- k) za potwierdzenie istnienia aktu notaryalnego 50 ct.;
- l) za osobiste złożenie dokumentu w sądzie, mianowicie rozporządzenia testamentowego, w aktach notaryusza w zachowaniu będącego 1 złr. 50 ct.;
- m) za przesłanie dokumentu stronie lub władzy, jakoteż za uwiadomienie o akcie podlegającym należności w celu wymierzenia należności 50 ct.;
- n) za proste pisemne uwiadomienie strony o jakiejś czynności urzędowej 20 ct.;
- o) za spisanie protokołu (§. 73) co do złożonego u notaryusza rozporządzenia testamentowego opieczętowanego 4 złr.

§. 10.

II. Czesne za czas.

Czesne za czas pobierane być ma w stosunku czasu do pewnej czynności urzędowej potrzebnego, w miejsce czesnego za czynności, a to od sporządzenia dokumentów nie zawierających ani oznaczenia wartości, ani żadnych szczegółów, do oznaczenia wartości służyc mogących i które nie są wymienione w powyższej taryfie; dalej od wszelkich poświadczeń wypadków rzeczywistych i innych czynności notaryalnych które nienależą do innych ustępów tej taryfy. Takowe wymierza się za pierwszą, chociażby tylko zaczęłą godzinę

w kwocie 2 złr. a za każde następne, chociażby tylko zaczęte półgodziny w kwocie 1 złr.

Za wystawienie poświadczeń wymienionych w §§. 87 i 88 ustawy notaryalnej płaci się oprócz tego stałą należność w kwocie 1 złr. i należność za pisanie (§. 17 taryfy).

§. 11.

Gdy drugi notaryusz jest jako taki przyzwany do czynności urzędowej, ma prawo tylko do należności za czas, atoli ta nie może nigdy wynosić więcej, niż należność pierwszego notaryusza.

§. 12.

Przy spisywaniu rozporządzeń testamentowych, darowizn, umów dziedziczenia i umów przedślubnych, w których cyfra majątku nie jest wyrażona lub nie może być obliczona, można żądać czesnego za czas w podwójnej kwocie.

§. 13.

Jako czas potrzebny do załatwienia sprawy liczy się nie tylko czas potrzebny do spisania dokumentu, lecz oraz czas poświęcony na przygotowawczą rozmowę z interesowanymi przed spisaniem dokumentu, na poczynione przez notaryusza przygotowania w nieobecności interesowanych a jeżeli czynność ma być załatwiona nie w pomieszkaniu notaryusza, także czas potrzebny dla dostania się na miejsce czynności i napowrót.

§. 14.

III. Należność za oddalenie się i koszta podróży.

Jeżeli interesowani życzą sobie aby czynność urzędowa, nie będąca tego rodzaju iż koniecznie po za obrębem kancelaryi notaryusza przedsięwziętą być powinna, dokonaną była po za obrębem jego kancelaryi, notaryuszowi należy się za taką czynność oprócz przepisanej taryfą należności, jeszcze należność za oddalenie się w kwocie 1 złr.; jeżeli zaś ta czynność urzędowa ma się odbyć po za obrębem miejsca w którym ma swoją siedzibę, notaryusz nie pobiera należności za oddalenie się lecz należność za czas potrzebny na drogę tam i na powrót.

Za sporządzanie protestów wekslowych i co do papierów kupieckich, jakoteż za uwiadomienie o deklaracjach może notaryusz żądać czesnego za czas według powyższych postanowień, jeżeli aktów tych dopełnia po za obrębem swojej siedziby urzędowej.

§. 15.

Nadto jeżeli notaryusz dla załatwienia czynności urzędowej udaje się po za okrąg miejsca swojej siedziby urzędowej, należy mu się wynagrodzenie za pojazd parokanny, gdyby strona takowego mu nie dostarczyła, i myto; jeżeli zaś może jechać koleją żelazną lub statkiem parowym, wynagrodzenie kosztów jazdy pierwszą klasą. Podobnie w miastach stołecznych należy się mu wynagrodzenie za pojazd parokanny, jeżeli dla załatwienia czynności urzędowej udaje się z miasta na przedmieście albo z jednego przedmieścia na drugie, lub z przedmieścia do miasta.

Jeżeli odległość wynosi więcej niż milę austryacką, a sprawa trwa dłużej niż pół dnia, należy mu się także wynagrodzenie odpowiednich jego stanowi kosztów wyżywienia.

§. 16.

Należytości przepisane w §§. 14 i 15 nie mogą być żądane, jeżeli czynność urzędowa będzie dopełniona w miejscu, w którym notaryusz obowiązany jest znajdować się peryodycznie, podczas jego tamże pobytu, lub w miejscu, w którym jest postanowiony zastępcą.

§. 17.

IV. Należytość za pisanie.

Należytość za pisanie wynosi od każdej strony nie liczącej nad 25 wierszy, 10 ct., od pism większych rozmiarów, tudzież od rachunków, wykazów tabelarycznych lub składających się po większej części z cyfr, za każdą stronę płaci się 20 ct.

Stronę zaczęta liczy się za pełną.

§. 18.

Od protestów wekslowych i protestów co do papierów kupieckich, od klazuli uwierzytelniających przy widymowaniu, od legalizacji lub potwierdzenia dokładności przekładów, jakoteż od protokołów spisanych w celu wystawienia potwierdzenia i od conceptów jeżeli notaryusz uzna za potrzebne ułożyć takowe przed wygotowaniem pierwopisu dokumentu notaryalnego, nie można żądać należytości za pisanie.

§. 19.

Od wypisów liczy się prócz należytości za pisanie także należytość za widymowanie.

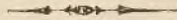
§. 20.

Postanowienia powyższe tyczą się także wymiaru wynagrodzenia należącego się notaryuszowi za wygotowanie dokumentów prywatnych, atoli w ten sposób, że chesne za czynności i za czas ma być liczone w kwocie o czwartą część mniejszej od należytości, przypadającej według taryfy. Atoli także za ułożenie dokumentu prywatnego w wypadkach §§. 2, 3, 4, 5 i 9, lit. a) należytość nie może wynosić mniej niż 1 złr.



Spis rzeczy.

Ustawa o zaprowadzeniu	Art.	I—X
Rozdział: I. Zakres działania notaryuszów	§§.	1—5
„ II. O nadawaniu urzędu notaryusza i ustawianiu jego urzędowania	§§.	6— 21
„ III. Kaucye notaryuszów	§§.	22— 30
„ IV. Przepisy ogólne o urzędowaniu notaryuszów	§§.	31— 34
„ V. Przepisy szczególne o urzędowaniu notaryuszów:		
Oddział I. Sporządzanie dokumentów notaryalnych tyczących się deklaracyi i czynności prawnych (aktów notaryalnych)	§§.	52— 69
„ II. Sporządzanie rozporządzeń testamentowych mających moc rozporządzeń testamentowych sądowych	§§.	70— 75
„ III. O poświadczeniu urzędowem faktów i deklaracyi	§§.	76— 90
„ IV. Wystawianie wypisów, odpisów, wyciągów i świadectw	§§.	91—103
„ V. Przyjmowanie dokumentów w zachowanie tudzież pieniędzy i papierów publicznych dla wydania trzecim osobom lub dla złożenia u władz	§§.	104—109
„ VI. Postępowanie z aktami zachowywać się mającemi i prowadzenie wykazów	§§.	110—116
„ VII. Kandydaci notaryalni i zastępcy notaryuszów	§§.	117—123
„ VIII. Kolegia notaryalne i izby notaryalne	§§.	124—142
„ IX. Archiwa notaryalne	§§.	143—152
„ X. Nadzór nad notaryuszami i sposób karcenia w drodze porządkowej	§§.	153—170
„ XI. Należytości notaryalne	§§.	171—184
Dodatek.		
Taryfa notaryalna §§. 1—20.		



76.

Ustawa z dnia 25 lipca 1871,

o potrzebie sporządzenia aktów notaryalnych w niektórych czynnościach prawnych.

Zgodnie z uchwałą obu izb rady państwa widzę się spowodowanym rozporządzić co następuje:

§. 1.

Wymienione poniżej umowy i czynności prawne, ażeby były ważnemi, wymagają sporządzenia aktu notaryalnego:

- a) kontrakty przedślubne;
- b) zawarte pomiędzy małżonkami umowy o kupno, zamianę, pensję dożywotnią i pożyczkę, tudzież deklaracje długu przez jednego małżonka drugiemu czynione;
- c) potwierdzenia odbioru posagu, chociażby wystawione być miały nie małżonce lecz innym osobom;
- d) umowy o darowiznę bez rzeczywistego oddania;
- e) wszelkie dokumenta dotyczące się czynności prawnych między żyjącymi, a wystawione przez niewidomych, lub też przez głuchych nieumiejących czytać, albo przez niemych nieumiejących pisać, o ile ci wchodzą w czynność prawną we własnej osobie.

Ustawa niniejsza nie zmienia w niczem wszystkich innych szczególnych postanowień dotyczących się potrzeby spisania dokumentu sądowego lub notaryalnego w sprawach prawnych.

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą w tym samym dniu, w którym zacznie obowiązywać nowa ustawa notaryalna.

Atoli na Bukowinie, w Tyrolu, z wyłączeniem okręgów sądowych Trydentu i Roveredo, w Vorarlbergu, Salzburgu, Karyntyi, Krainie i Dalmacyi ustawa niniejsza wejdzie w moc obowiązującą dopiero w czasie, który po ustanowieniu dostatecznej ilości notaryuszków rozporządzeniem ministra sprawiedliwości będzie do tego wyznaczony i w Dzienniku ustaw państwa ogłoszony.

§. 3.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się ministrowi sprawiedliwości.

Ischl, dnia 25 lipca 1871.

Franciszek Józef r. w.

Hohenwart r. w.

Habietinek r. w.

